

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 8 — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.
Inzeratni oddelki: Ljubljana, Selem-
burgova ul. 6 — Tel. 1392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 8, Telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 8126. Maribor,
Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Nашa zunanja politika

Ekspozice predsednika vlade g. dr. Milana Stojadinovića o naši zunanji politiki vzbujajo pozornost po svojem optimističnem gledanju na prilike v Evropi in na odnose naše države do drugih držav. Odgovorni voditelj naše zunanje politike smatra, da je Evropa težko politično krizo v glavnem že prebolela, in da se je zlasti mednarodni položaj naše države znatno izboljšal. Naravno je, da je narodna skupščina sprejela zagotovila ministrskega predsednika z zadovoljstvom, saj postavljajo proti raznim črnogledom, a tudi proti ljudem kritičnega duha, ki morda s preveliko skrbjo presojajo mednarodne dogodke in so poučeni o marsičem, kar v današnjih prilikah ne more biti predmet javne razprave, nazore in trditve optimističnega gledanja na svet in na dogodke.

Jugoslovenci imamo toliko težkih notranjih skrbi, da nam je rožnata beseda o našem mednarodnem položaju več kakor dobrodošla in si ves narod rad ob njej oddahne.

Govor predsednika vlade o zunanji politiki se je držal v glavnem samih velikih obrisov in se, kar je tudi razumljivo, ni spuščal mnogo v podrobna vprašanja. V uvodu je g. predsednik naglasil, da je glavna osnova naše zunanje politike ostal program Društva narodov, katerega pomanjkljivosti tudi mi vidimo, ali mu navzlic vsemu čuvamo zvestobo in želimo okrepiti. Prehajajoč na poedina vprašanja, je dr. Stojadinović poudaril, kako angleško-italijanski sporazum o čuvanju statusa quo v Sredozemskem bazenu posredno tudi nam daje jamstvo naše teritorialne integritete. S to ugotovitvijo so po pravih gotovih svojačasni komentarji angleškega časopisa, ki so odklanjali tezo, kakor da bi Anglija bila prevzela neko posebno jamstvo za naše meje. Zelo korektno so bile besede ministrskega predsednika v pogledu na špansko državljansko vojno. Predsednik vlade je izjavil simpatije našega naroda celokupnemu španskemu narodu in mu želel skorajšnjega miru, s čimer je pač najbolj odločno pobil poskuse gotovih krogov, ki bi hoteli simpatije naše javnosti zavesti v korist ene ali druge bojujočih se strank. Treba je pri tem poudariti, da Jugoslavija službeno slej ko prej priznava špansko republikansko vladno za zakonito. Odgovorni voditelj naše zunanje politike smatra v ostalem, da je že minula nevarnost opasnih posledic, ki so grozile Evropi zaradi politike vmešavanja v španske zadeve.

Z največjim zanimanjem sprejema javnost dr. Stojadinovićeve izjave o odnosih z našimi zavezniki in o naši politiki napram ostalim evropskim državam. Kar se tiče Francije in Male antante, izvajanja g. ministra niso prešla do sedaj običajnega okvira in se tudi niso dotaknili onih vesti o pričakovanih in bojznih v prijateljskem in neprijateljskem taboru, ki so se v zadnjem času v tem oziru raznašale. Seveda je pa morda res, da čisto pozitivne ugotovitve bolj učinkujejo kakor najbolj slovesni demantiji.

Najbolj tople so bile besede govornika o Balkanski zvezi. Morda zato, ker je mednarodna intriga naš pakt prijateljstva z Bolgarijo hotela porabiti kot dokaz, da so tudi tu vezi zrahljane. O paktu prijateljstva z Bolgarijo ugotavlja ekspozice zunanje ministra, da je dal le diplomatsko obliko globokemu prizadevanju obeh bratrskih narodov. Ta formulacija je istotoliko spretna, kakor je pravilna. Z bolgarskim paktom je postavljeno načelo in upati je, da se bodo skoraj začele izvajati tudi potrebne praktične posledice. To se ne nanaša samo na naše medsebojne gospodarske in kulturne stike. To je tudi vprašanje naše narodne obrambe, saj nas večno prijateljstvo z Bolgarijo obrambeno razbremenjuje na celi naši vzhodni meji in poenostavlja problem naše državne varnosti. Vsi smo v pričakovanju, da bo krasno načelo našega medsebojnega bratstva kmalu tudi na tem polju moglo pokazati svoje sadove.

Od italijansko-angleškega spora sem je Jugoslavija postala za britski imperij mnogo bolj zanimava dežela, nego je bila doslej. Naše simpatije napram velikemu angleškemu narodu so stare in ugotovitve ministrskega predsednika, da so se prijateljski odnosi med Jugoslavijo in Anglijo in sporedno z njimi tudi gospodarski stiki še bolj poglobili, navdaja ves naš narod z zadovoljenjem.

Vprašanje naših odnosov do Nemčije in Italije je važno z dveh vidikov. Ti dve državi vodita danes v Evropi svojo politiko. Oni postavljata tezo idejne razdelitve evropskih narodov v dve fronti. S to idejo utemeljivajo posegata tudi v španske dogodke, obe sta protivnici sistema kolektivnih pogodb in načela o nedeljivosti miru, obe nasproti Društva narodov, katerega program ni proglašamo za osnovo celokupne naše mednarodne politike. Po svojih dosedanjih zvezah in obvezah se Jugoslavija nahaja v sklopu demokratskega evropskega mednarodnega sistema in dokler je tu, ne more biti na no-

VAŽNI FINANČNI UKREPI VLADE LEONA BLUMA

V ponedeljek bo razpisano v Franciji veliko notranje posojilo za obrambo države

Pariz, 5. marca. v. Po parlamentarnih hodnikih in na borzi, v teh dveh živčnih središčih političnega in gospodarskega življenja Francije, je vladala danes ves dan izredna živahnost. Že včeraj se je namreč povsem nepričakovano zvedelo, da je ministrski predsednik Blum predložil prezidentu republik Lebrun sklicanega ministrskega sveta pod njegovim predsedstvom.

Zanimanje za današnjo sejo vlade je bilo zato tem večje, ker se je že včeraj govorilo, da bodo v razpravi važne finančne reforme. Seja se je vršila že dopoldne pod predsedstvom prezidenta republike Lebruna in so bili na njej soglasno sprejeti naslednji važni sklepi:

Uvedba prostega prometa z zlatom

1.) Dne 25. septembra z Zedinjenimi državami in Veliko Britanijo sklenjena

valutna pogodba treh držav ostane podlaga valutne politike Francije. Povratek devizne kontrole je potemtakem izključen. Vlada naproša Francosko banko, naj da splošno dovoljenje za prost uvoz zlata in za prosto trgovino z zlatom v inozemstvu. Od ponedeljka 8. t. m. dalje bo Francoska banka brez osebnega izkazila kupovala zlato bo dnevnem kurzu. S tem bo imetnik zlata omogočena realizacija valorizacijskega dobčka. Fond za izenačenje valute bo imel v bodoče pravico v sporazumu z generalnim ravnateljem depozitne blagajne kontrolirati rentni trg.

Za uravnoteženje državnega proračuna

2.) Soglasni znaki o gospodarskem oživitvi dajejo povod za upanje, da se malenkostni primanjkljaj, ki ga izkazuje finančni zakon (proračun), ne bo prekoračil in da se bo celo v teku proračunskega

leta bistveno zmanjšal. Vlada je odločena, da ne bo z nepričakovanimi izdatki preprečila povratek k dejanskemu ravnanju. Izvzemši potrebnega izboljšanja majhnih plač vlada ne bo stavila v zbornici nobenih predlogov za nove kredite. Prizadevanja za stabilizacijo javnih izdatkov bodo imela istočasno vpliv na cene.

Razpis posojila za državno obrambo

3.) Izboljšanje gospodarskega položaja in vedno večja odstranitev brezposelnosti v gotovih industrijah dovoljuje izpremembo tempa glede investicijskih izdatkov v breme države ali javnih korporacij. V teh okoliščinah in z ozirom na dejanski položaj obveznosti je vlada ugotovila, da bi se mogle plačine obveznosti zakladnega urada v teku leta 1937 zmanjšati za šest milijard. Z ozirom na to in na znižanje izdatkov za vzdrževanje železnice,

so potrebe zakladnega urada spravljene na vsoto, ki ne bo večja, kakor bi si jo mogle dobiti zakladni urad normalnim potom.

Te potrebe odgovarjajo približno polovici izrednih kreditov za oboroževanje, za katere je vlada sklenila, da jih bo križla z velikim posojilom za državno obrambo. Za kritje tega posojila se bo vlada obrnila na vse nacionalne sile. Posojilo za državno obrambo je edino posojilo, ki ga bo zakladni urad razpisal v teku leta.

Vsi ti ukrepi predstavljajo skupno celoto. Ministrski predsednik Blum bo jutri v pariškem radiju pojasnil današnje sklepe ministrskega sveta. Posojilo za državno obrambo bo razpisano v ponedeljek. Prezident republike Lebrun bo v nedeljo zvečer v radiju govoril o posojilu za obrambo države.

V finančnih krogih izjavljajo, da bo obrambno posojilo znašalo deset milijard frankov.

Stabilizacija franka

Pariz, 5. marca. o. Francoski poslanik v Washingtonu, Bonnel, je izjavil ameriškim novinarjem, da vrednost francoskega franka ne bo nadalje znižana, temveč bo nasprotno stabilizirana napram dolarju in funtu. Po vestih iz Washingtona bi imela stabilizacija franka slediti na zlati podlagi 44. milijardov, tako da bi bilo razmerje med frankom in funtom 112:1, dočim znaša sedaj 105 proti 1.

Republikanske čete zopet zasedle Toledo

Nacionalisti izpraznjujejo tudi mesto Oviedo na severozapadnem bojišču

Madrid, 5. marca. o. Na fronti Talavera-Toledo so republikanske čete po strašni borbi, ki je trajala včeraj ves dan med rekama Tagus in Alcazar, vkorakale v Toledo. Nacionalisti so se po obkolitvi skušali upirati z zadnjimi silami, vendar so končno v teku noči popolnoma opustili borbo.

Na skrajnem severozapadnem bojišču, v Oviedu, zažigajo nacionalisti hiše in utrube v predmestjih, preden jih zapuste. Velik del Ovieda je v plamenih. Nacionalisti so se umaknili na utrjene postojanke zunaj mesta. V bojih je bil lažje ranjen tudi sam vrhovni poveljnik Ovieda, polkovnik Aranda, dočim je njegov najstarejši sin padel, dva mlajša sinova pa sta bila hudo ranjena.

V splošnem se lahko reče, da imajo republikanci iniciativo skoraj na vseh bojiščih, dočim nacionalisti kljub veliki inozemski pomoči ne morejo držati svojih dobro utrjenih postojank.

Tragedija grškega parnika

Pariz, 5. marca. o. Tretji trgovski parnik, ki je naletel na nacionalistično mino, je bila grška ladja »Lukla«, ki je vozila 3.000 ton petroleja v Barcelono. Nesreča se je pripetila blizu rta Cape Cruz, kjer sta zadelo na mino tudi angleški parnik »Llandovery Castle« in dva dni pozneje neki francoski tovorni parnik. Mina, na

katero jo zadelo »Lukla«, je bila ogromne velikosti. Eksplozivna je s strašno detonacijo razkrala ladjo v dva dela. Zaradi eksplozije se je vnel tudi ves tovor petroleja, ki je pretvoril ladjo v en sam plamen. Vsi člani posadke so razen enega našli pri tem smrt. V bližini ponesrečenega parnika je bilo več drugih ladij, vendar pa se mu niso mogle približati, ker je morje gorelo na tristo metrov daleč naokrog.

Koncentracija angleškega brodovja pri Gibraltarju

Gibraltar, 5. marca. o. Jutri se bo tukaj zbralo angleško domače in središnje brodovje. Ta demonstrativna koncentracija pomeni, da bo znala Anglija s svojimi pomorskimi silami izvrševati in doseči popolno kontrolo nad španskimi mejami. Jutri se bo pred Gibraltarjem zbralo nad 80 večjih angleških vojnih ladij z 12 admirali in 20.000 moških posadke.

Španska kontrola šele 21. marca

London, 5. marca. b. Po zanesljivih informacijah se bo začela mednarodna kontrola španske obale izvajati šele 21. in ne že 6. marca, kakor je bilo prvotno določeno, ker bi se za kontrolo določene pomorske sile ne mogle poslati pravočasno na mesto.

Neurath bo zamenjal Ribbentropa v Londonu?

Dosedanji nemški veleposlanik v Londonu bo baje postal zunanji minister v Hitlerjevi vladi

Pariz, 5. marca. b. Berlinski dopisnik »Intransigence« poroča iz zanesljivega vira, da se nemški veleposlanik v Londonu in Hitlerjev pooblaščenec zaupnik Ribbentrop ne bo več vrnil v London, ker se je s svojim zadržanjem v angleški prestolnici onemogočil. Za nemškega veleposlanika v Londonu bo najbrž imenovan sedanji nemški zunanji minister Neurath. V tem primeru bo Neurathovo mesto na Wilhelmstrasse zasedel Ribbentrop.

Važne izpremembe v diplomaciji

Berlin, 5. marca. o. V političnih in diplomatskih krogih trdijo, da bodo v najkrajšem času izvršene važne izpremembe v nemški diplomaciji. Sedanjí poslanik v Washingtonu dr. Luther bo odpoklican, in bo za njegovega naslednika imenovan državni tajnik v zunanjem ministrstvu Dickhoff. Za državnega tajnika v zunanjem ministrstvu bo imenovan sedanji poslanik

v Budimpešti, Mackensen, Ribbentropov sorodnik in sin znanega maršala.

Nemčija bo podaljšala vojaško službovanje

London, 5. marca. b. »News Chronicle« doznava iz Berlina, da se Hitler posvetuje te dni s svojimi vojaškimi strokovnjaki glede podaljšanja vojaškega roka na dve leti in pol. To naj bi bil prvi nemški odgovor na angleško oboroževanje. Dopisnik letnega lista trdi nadalje, da je zelo verjetno, da se bo Hitler v kratkem sestel z italijanskim predsednikom vlade Mussolinijem.

Kaznovani nemški miroljubi

Berlin, 5. marca. g. Z vladnim odlokom so državni uradniki, ki so bili člani nemškega društva za mir ali panevropske unije, izključeni od službenega napredovanja. Ista usoda je že prej zadelo članke razpuščenih prostozidarskih združenj.

beni drugi fronti. To so dejstva, ki v svojih posledicah sigurno nujno vplivajo vsaj posredno na naše odnose napram državam, ki stojijo na drugi fronti. Ekspozice zunanje ministra se tega problema ni dotaknil in predsednik vlade se je omejil na to, da poudari naraščajočo poglobitev neposrednih odnosov s tretjim rajhom in Italijo. Nedavno so bile razširjene vesti, da pride v doglednem času tudi do formalne poglobitve naših stikov in našega prijateljstva s sosedno italijansko kraljevino. Morda je v tem smislu razumeti besede dr. Stojadinovića o pomembnih znamenjih, da se bliža doba pristranejšega razmerja.

Mnogo so bile opažene dosti hladne besede na dunajski račun, a odločno izjavo predsednika vlade, da se naše negativno stališče napram restavracijski ideji ni spremenilo, sigurno odobrava

celokupni naš narod. Napram Madžarski beleži ekspozice izboljšanje odnosov in prisrčno besedo naslavlja tudi na Poljsko.

Na koncu svojega ekspozice je predsednik vlade ob vihranem pritrdjevanju celokupne zbornice poudaril važnost naše vojske, katere obrambna moč je temelj vsake politike, ki hoče očuvati svobodo in neodvisnost naše države proti vsem opasnostim današnjih razburkanih časov.

Razprava, ki je sledila ekspoziciji dr. Stojadinovića je bila na znatni višini, in so posebno pripombe glavnega govornika JNS dr. Kumanudija vzbudile veliko zanimanje. Od slovenskih poslancev sta se oglasila gg. dr. Novačan in Doberšek, ki sta z velikim znanjem razgrnila problem našega naroda izven meje Jugoslavije.

Hitlerjev protest v Washingtonu

Konflikt med Nemčijo in Zedinjenimi državami zaradi nekega govora newyorškega župana

Washington, 5. marca. b. Med nemško in ameriško vlado je prišlo nepričakovano do spora, ki je zbudil v javnosti splošno pozornost.

Newyorški župan La Guardia je imel namreč na ameriškem židovskem kongresu govor, v katerem se je bavil tudi z razmerami v Nemčiji pod sedanjim režimom. Po poročilih nemških listov je med drugim izjavil, da bo dal na newyorški svetovni razstavi postaviti med drugim tudi »celico groze«, v kateri bo kot posebnost kazal figuro »kloveka v rjavi srjaki«, ki ogroža danes svetovni mir. Uradna nemška agencija označuje župana La Guardia zaradi njegovega govora proti sedanjemu režimu v Nemčiji za »židovskega gobeždača in umazanca« ter priporoča Američanom, naj takega župana takoj odstranijo.

O govoru župana La Guardia je priobčliti daljši izveček tudi Reuterjev dopisnik

urad, ki pa nikjer ne navaja besed, zaradi katerih je nemška vlada smatrala za potrebno, da protestira pri ameriški zvezni vladi. Reuterjevo poročilo govori samo o »rjavih srjakah«, ki ogrožajo svetovni mir, ne pa o figuri v rjavi srjaki, ki naj bi bila postavljena na newyorški svetovni razstavi.

Zaradi govora newyorškega župana je nemška vlada energično protestirala pri vladi v Washingtonu. Nemški poslanik dr. Thomsen je pri izročitvi protesta izjavil, da so zaničevalne besede, ki jih je izrekel župan La Guardia v svojem govoru proti Nemčiji, nezdržljive s častjo navadnega ameriškega državljan, kaj šele s častjo in obzirnostjo poglavarja mesta, ki je celo povabil Nemčijo k sodelovanju na newyorški svetovni razstavi.

Kaj je ameriška vlada odgovorila na nemški protest, še ni znano.

Spor med generali in politiki v Nemčiji

Vojska baje onemogoča vsako nemško energično zunanjepolitično akcijo

Pariz, 5. marca. o. Radikalni »Oeuvre« je objavil senzacionalne informacije svojega beninskega dopisnika, ki jih potrjujejo tudi iz Londona in po katerih je nastal hud spor med nemškimi generali ter vodstvom narodno-socialističnih napadalnih oddelkov. V narodno-socialistični stranki obtožujejo vojnega ministra generala Blomberga, glavnega inspektorja nemške vojske generala Fritscha, šefa generalnega štaba generala Becka ter gospodarskega ministra dr. Schaachta, da onemogočajo vsako energično zunanjepolitično akcijo. Kljub temu, da sta vodstvo napadalnih oddelkov kakor tudi Rudolf Hees sprejela predloga generala Faupela, naj se v Španijo odpošlje 60.000

nemških vojakov na pomoč generalu Franco, je vendar uspelo nemškim vodilnim generalom preprečiti odhod teh vojakov v Španijo. V zvezi s tem je izjavil general Fritsch, da se lahko pošljejo v Španijo samo napadalni oddelki, nikakor pa ne nemški vojniki. Zaradi tega je moral odstopiti tudi general Föster, sedaj pa bo vpokojen šef generalnega štaba general Beck. Hitler je na eni strani odobril stališče zaostopnikov nemške vojske in mornarice, na drugi strani pa je moral popustiti svojim strankarskim prištelcem in žrtvovati gotovo osebnosti toda kljub vsemu je vendarle ostala vojska v večini.

Roosevelt: Demokracija bo zmagala

Washington, 5. marca. AA. Na banketu, ki je bil snovi v čast zmage demokratske stranke, je predsednik Roosevelt v svojem govoru med drugim priznal, da je demokratska misel propadla v mnogih državah, kjer je prebivalstvo, utrujeno s praznimi razpravami, hotelo takoj preiti h dejanju; ti ljudje pa so pozabili nauke zgodovine, ki dokazuje, da so propadle vse diktature. Več je vredno človeštvo kakor začasni polom demokracije. V Zedinjenih državah ni propadla demokracija in tega ne bomo dovolili.

Roosevelt je nato omenil, da je vrhovno sodišče vložilo svoj veto proti obnovitvenemu načrtu za kmetijstvo, namreč proti zakonom, ki so hoteli uvesti socialno pravico, kolektivne pogodbe, minimalne meze in maksimalni delovni čas.

Poljska kritika Šebeve knjige

Varšava, 5. marca. b. Na interpelacijo poslanca Walewskega je odgovarjal v sejni v Beckovem imenu njegov namestnik grof Szembek, ki je dejal med drugim: Poljska vlada se je zanimala za knjigo poslanka Šebe, čim je izšla. Na svojo žalost je prisiljena ugotoviti, da odgovarjata resnici tako obtožba Walewskega glede protipoljskega značaja Šebeve knjige, kakor tudi okoliščina, da je knjiga opremljena z uvodom odgovornega zunanje ministra češkoslovaške republike. Zaradi tega je poljska vlada, ki želi pravilno presojati odnose in namene češkoslovaške nasproti Poljski, vzela izdajo te knjige v resen pretek.

Tretja seja velikega fašističnega sveta

Rim, 5. marca. o. Nocoj ob 22. se je ponovno sestel veliki fašistični svet v Beneski palači. Na dnevnem redu je poročilo ministra Staraceja o aktivnosti fašistične stranke in njenih organizacij ter fašističnih sindikalnih zvez. Razen tega bo fašistični svet sprejel poročilo finančnega ministra Thaona de Revela o gospodarskem in finančnem položaju Italije ter bo v zvezi s tem sprejel važne sklepe o novih finančnih ukrepih, ki naj bi ojačali italijansko politiko gospodarske avtoritete ter v pomankanju inozemskih kreditov zagotovili Italiji zadostna denarna sredstva za oborožitev.

Diplomatska pogajanja med ČSR in Nemčijo

Praga, 5. marca. b. Vlado glasilo »Venkov« poroča v zvezi z odhodom nemškega poslanika v Pragi dr. Eisenlohra v Berlin, kamor je odpotoval zaradi situacijskega poročila ministru Neurathu, da se bodo najbrž v kratkem začela diplomatska pogajanja med češkoslovaško in nemško vlado v svrhu ureditve medsebojnih odnosov.

Stavke v Kanadi

Newyork, 5. marca. b. Stavkovno gibanje se je iz Amerike razširilo tudi na Kanado, kjer so delavci v mnogih krajih zasedli tovarne in ustavili delo. Polcija je aretirala doslej 26 stavkajočih, pred mnogimi tovarnami pa je prišlo do pretepov, ker se delavci niso hoteli pokoriti poveljem, naj zapuste tovarne.

Naše državne finance

Iz ekspozicije finančnega ministra — Razmerje med državnimi dohodki — Nove cigarete „Bled“ — Nov trošarinski zakon — Velik promet Poštne hranilnice

Beograd, 5. marca. AA. Na sinočnji seji narodne skupščine je finančni minister Dušan Letica podal svoj ekspozicije in je med drugim dejal:

Proračunski predlog finančnega ministra za leto 1937/38 s pripadajočimi gospodarskimi podjetji znaša skupaj Din 746.767.770 ali za 51.54.131 Din manj kakor v prejšnjem proračunu. Od tega celotnega zneska je osebnih izdatkov 308.214.672 Din ali 41,27%, materialnih pa 438.553.098 Din ali 58,73%.

Število osebja skupaj z gospodarskimi podjetji je znašalo 17.049. Od tega je pripadalo ministrstvu kot centrali 2.219 oseb, finančnim razveljavljenim s podrejenimi uradi in ostan 11.816 oseb upravi državnih monopolov 1.036. Državni hipotekarni banki s podružnicami 941 oseb, državnim pravništvom 135 oseb, državnima posestvom Belju in Topolovcu 126 in sladkorni tovarni na Čukarici 55 oseb (razen delavstva).

Razmerje med posameznimi davčnimi oblikami v primeri s celotnimi državnimi dohodki kaže v sedanjem proračunskem predlogu takole sliko:

1) neposredni davki (torej skupnega davka na poslovni promet) znašajo 1.719 milijonov ali 15,70% (l. 1935/36: 17,06%)

2) posredni davki (trošarine, carine, takse in skupni davek) znašajo 3.604 milijonov ali 32,92% (l. 1935/36: 29,55%)

3) monopoli po odbitku režijskih stroškov znašajo 1.958 milijonov ali 18,09% (1935/36: 15,42%)

4) gospodarska podjetja 3.501 milijonov ali 31,98% (1935/36: 35,23%)

5) ostali dohodki 143 milijonov ali 1,31% (1935/36: 1,19%)

V finančnem ministrstvu se izdeluje nov trošarinski zakon ki bo sestavljen na najmodernejši podlagi in bo bolje ustrezal potrebam države. Unifikacija pristojbinskih določil, v kolikor so se razlikovala, se bo izvršila tem pri čem bolj se bo dodelavala unifikacija ustrezajočih pravnih določil na drugih področjih državne uprave.

Carinska služba se od leta do leta bolj izpopolnjuje, kot čuvska fiskalnih interesov in kot čimprej pri izvajanju naše gospodarske in se posebej trgovinske politike. Carinski dohodki so narasli za 15,09%.

Dohodki uprave državnih monopolov so ugodni in so do 31. decembra 1936 torej v prvih 9 mesecih tekočega proračunskega leta vzrli 1.480.576.215 Din ali 13,575.215 Din več od zneska, s katerim je računal proračun.

V številu monopolističnih namembnosti je nastopilo povečanje za 67 oseb, v glavnem zaradi povečanja sajena tobaka in zaradi uvedbe novih oddelkov za izdatna goriva kakor nafto in bencin.

Naš tobak se danes izvažna na Češko, Poljsko, v Francijo, Nemčijo in Egipt in povsod je veliko povpraševanje po njem. Za zdaj izvozimo okoli 6 milijonov kg tobaka v vrednosti 170 milijonov Din. Za porabo v državi si uprava državnih monopolov prizadeva, da popravi kakovost tobaka in izdelkov in bo tudi dala v prodajo nove cigarete in ljudski tobak ki bo cenejši tudi za najnižje sloje. Za zdaj se uvede novi cigareti »Bled« (s filtrom) in »Hercgovina«; ti cigareti bosta izdelani v glavnem iz hercegovskega tobaka.

Dohodki od soli so proračunski za leto 1937/38 z 2.752 milijoni dinarjev. Večje število prebivalstva nekoliko pa tudi zboljšanje gospodarskih razmer bo prav gotovo pripomoglo k večjemu konsumu soli, tembolj ker si uprava državnih monopolov prizadeva da se vsi kraji v državi kar najbolj v redu oskrbujejo z vsemi vrstami soli. Jodirano sol, ki jo uporabljamo in nas drago stane, bomo v bodoče upajamo, izdelovali v Kriku. V tem pogledu je vse potrebno že ukrepano. Zato se bo tudi prodajna cena jodirane soli znižala na ceno navadne soli, to je na 2,50 Din.

Poštna hranilnica postaja od dne do dne bolj vsesplošna ljudska banka ki se ji porajajo blaginjske gotovine ter se preko nje plačujejo in izplačujejo računi. Poštne hranilnice ima več kot 20.000 čekovnih računov z vlogami poldruge milijarde dinarjev. Preko teh čekovnih računov gre iz rok našega poslovanja sveta in naše uprave tudi zdaj sredi krize, več kot 17 milijard dinarjev na leto, če pa vpoštevamo tudi poslovanje po hranilničnih računih in drugih postavkah te ustanove doseže celotni promet skoraj štirikrat toliko število in znaša vsak dan skoraj eno milijardo.

Državna hipotekarna banka pa kaže sorazmerno mahaen promet v primeri s preteklimi leti. Dohodki so proračunski na 65 milijonov izdatki pa na 24,9 milijona dinarjev. Prebitek dohodkov nad izdatki znaša 40 milijonov. V primeri s proračunom, ki poteka je proračunsko povzročanje dohodkov za 4 milijone in izdatkov za 3,9 milijona. Ta ustanova je med drugim posejil dovolila tudi posojila mestom Ljubljani, Mariboru in Celju v višini 53 milijonov dinarjev. Ta posojila bodo omenjena mesta porabila v celoti za ozdravljenje svojih mestnih hranilnic, tako da bodo te denarne ustanove mogle obnoviti svoje poslovanje na zdravni podlagi.

Seja narodne skupščine

Proračuni ministrstev financ, trgovine in industrije ter vojske in mornarice

Beograd, 5. marca. p. Kakor smo kratko že poročali, se je v narodni skupščini snoti, čim je bil izglasovan proračun zunanjega ministrstva, pričela razprava o proračunu finančnega ministrstva. Okrog 21. je finančni minister Dušan Letica pričel govoriti o svojem resoru. Njegov ekspozicije prinašajo posebej:

Govor posl. Mohoriča

K razpravi o proračunu se je prvi prijavil narodni poslanec Ivan Mohorič kot poročevalec manjšine skupščinskega finančnega odbora. To okoliščino je sam tudi posebej poudaril. Opozoril je da je manjšina predložila obširno poročilo o finančnem zakonu in novem proračunu. Splošno del poročila je podal karakteristiko novega proračuna glede na sedanjí proračun in je posebej karakteriziral tudi finančni zakon, ki določa celo vrsto finančnih angažmanov za vlado, odnose posamezne ministere.

Manjšina se je predvsem omejila na to, da opozori vlado na to, da se dalečdalečnost finančnega zakona, ki obremenjuje državo in davkoplačevalce, se daleč preko proračunskih izdatkov v znesku 10,6 milijard dinarjev. Manjšina je lahko samo za dovoljna, da je pripravila finančnega ministra do tega, da je obrazložil vse ono, kar je v svojem ekspoziciji v finančnem odboru opustil. Mi smo ugotovili, da se vlada preveč zadoljuje in pri privatnih finančnih zavodih, in pri Poštni hranilnici pri Državnih hipotekarni banki, povrh se nabavlja blago na kredit. Končno se je vlada pričela zadolževati se z izdajanjem bonov ki so letos že presegli eno milijardo. Mi vidimo svoj uspeh v tem, da je finančni minister izjavil, da bo zmanjšal celotni znesek blaginjskih zapisov za 500 milijonov.

V svojem ekspoziciji utemeljuje finančni minister angažiranje novih kreditov s povečanjem nacionalnih dohodkov v domači obrti, v industriji, v šumarstvu, O rudarstvu, katerega razvoj je pač najtlačnejši, če pomislimo, da zaslužio na njem neki ljudje prav lepe denarce v naši državi, pa so na žalost izostali vsi podatki. Številčno so se na podlagi podatkov finančnega ministra nacionalni dohodki povečali za eno milijardo dinarjev. Če pa zberemo vse številke najpomembnejših gospodarskih panog, moramo priti do zaključka, da znašajo na eni strani vsi presežki 360 na drugi pa vsi primanjkljaji v primeri z prejšnjim letom 399 milijonov, tako da so dohodki prav za prav nazadovali za 39 milijonov dinarjev. Zato je treba biti silno oprezen in ne gre, da bi se morlo šlo predejo, ki so važna in ki morajo biti dognana. Realne številke nam kažejo, da ni na mestu veliki optimizem, katerega sta vsa prežeta novi proračun in finančni zakon.

V poročilu manjšine smo pozvali finančnega ministra, naj izvede efektivno kontrolo nad državnimi izdatki, tako da se bo n. pr. pri dobavi tuje blaga za onih 400 milijonov dinarjev dejansko dognalo, ali se bo z njimi res dosegel efekt, ki ga pričakujemo. Vobče se potrebni ukrepi, da se bo vsa kontrola bolj organizirala in da se državni denar ne bo trošil brez resnične kontrole. Sedaj pa se sklepajo kupčije in pogodbe z raznimi družbami, ne da bi se razpisale licitacije. Mnoge nabave v inozemstvu se ne samo protivno jasnim odredbam obrtnega zakona, ki določa, da nobena državna oblast in ustanova potrebnega blaga ne sme naročiti v tujini, če ga je mogoče izdelati doma, nego se to blago čisto naroča v

tujini tako da nastajajo velike težave tudi za naš klijing. Poleg vsega pa je ta inozemska konkurenca osvobodena še carin, prav onih prohibitivnih ukrepov s katerimi ne bi se zaščitilo domače gospodarstvo.

Dalje je govoril obravnaval Poštne hranilnice in Narodno banko ter državno zadolžitev pri teh dveh zavodih. Razpravljal je potem o likvidaciji kmečkih dolgov, s katero se bo država obremenila za 1600 milijonov dinarjev. Minister sam je dejal, da to še niso definitivni podatki, ker se še ne ve, ali bodo mogli denarni zavodi iz lastnih sredstev odpisati onih 25%. V nasprotnem primeru bo obremenitev države še večja. Govornik je obžaloval, da se za osnovo likvidacije kmečkih dolgov ni vzela plačilna sposobnost posameznega dolžnika.

Kar se tiče kreditov za narodno obrambo, je manjšina že v finančnem odboru dokazala, kakšno mnenje ima o tej stvari, saj je skupno z vlado večino brez vsakih rezerv, čim je čula poročilo ministra vojske o naši situaciji in o naših potrebah, z aklamacijo izglasovala vse zahtevane kredite. Stvar je bila torej izven diskuzije in mi smo odločeni, da tudi v plenumu narodne skupščine manifestiramo isto pripravljenost, da sprito situacije, v kateri se nahajamo, občutimo patriotsko dolžnost, da žrtvujemo magari poslednjo paro za varnost naše države.

Posl. Mohorič je opozoril na kurioznost, da poročilo beograjske borze ostro kritizira vlado finančno politiko, čeprav je predsednik borze sam predsednik vlade g. dr. Stojadinović.

V nadaljnjih izjavah je posl. Mohorič obravnaval davčno obremenitev Slovenije, razmerje med državami in banovinskimi davki, potrebo pravičnejše razdelitve do taci iz skupnih banovinskih fondov, potrebo spremembe davčnega zakona, ki je bil uveljavljen v dobi najvišje konjunktne itd. Končno je govoril o izrednih olajšavah in ugodnostih, ki jih dobivajo tuje družbe. Citiral je razne pogodbe, ki so bile sklenjene ne v zadnjem času. Z njimi se država odreka dohodkom, do katerih bi imela polno pravico, obenem pa se ubija domače delo in domači kapital. Apelarja je na finančnega ministra, naj bo v bodoče odprnejši zadevah našega državnega in narodnega gospodarstva.

Verifikacija mandatov za dva nova poslanca

Za posl. Mohoričem je na sinočni seji govorilo še 11 poslancev, nakar je bil ob pol 2. zjutraj proračun finančnega ministrstva z glasovi vladne večine sprejet in seja zaključena.

Današnja seja se je začela ob 8.30. Po uvodnih formalnostih je bilo predčitano poročilo verifikacijskega odbora, ki predlaga, naj se odobri mandata na dr. Mačkovi listi izvoljenima poslancema Jovanu Zdravkoviću in Radivoju Nikoliću. Na predlog posl. Kabalina je predsednik odredil, da pride to poročilo še danes na razpravo.

Proračun ministrstva za trgovino

Razpravo o proračunu ministrstva za trgovino in industrijo je otvoril minister dr. Vrbanić z daljšim ekspozicijem, ki ga prinašamo na drugem mestu. K debati se je javilo 11 govornikov in je razprava tra-

jala nepretrgano ves dan do 20. zvečer. Glavni govornik je bil posl. Ivan Mohorič, ki je obžaloval, da pride na tako važen resor, kakršen je resor trgovine, industrije in obrti, samo pol odstotka celotnega državnega proračuna. Pri takem stanju je težko govoriti o smotni gospodarski politiki. Ministrstvo na more vršiti svoje naloge in ne delati za povzdigo našega narodnega gospodarstva. Pri tem se dogaja, da posegajo v njegov delokrog neprestano tudi drugi resori. V nadaljnjih izjavah je posl. Mohorič obravnaval gospodarski položaj v državi, zlasti razmere v naši trgovini, obrti in industriji. Analiziral je trgovinske pogodbe, ki jih imamo z drugimi državami. Še obširneje kakor pri razpravi o proračunu finančnega ministrstva je obravnaval politiko koncesij tujim industrijskim družbam na škodo domače industrije. O isti stvari je govoril tudi posl. Manfred Paštrović ter se zavzemal za izdatnejše podpiranje hotelske industrije.

Ekspozicija ministra vojske in mornarice

Ob 20.30 je bila razprava o proračunu ministrstva za trgovino in industrijo končana in proračun z glasovi vladne večine sprejet. Stedila je takoj razprava o proračunu finančnega ministrstva za vojsko in mornarico.

Od vse zbornice viharo pozdravljen je podal uvodni ekspozicije minister general Ljubomir Marić. Poudaril je, da znaša proračun 2,5 milijarde dinarjev in da je za 120 milijonov višji od sedanjega. Utemeljil in pojasnil je to povišanje ter pri tem opozoril, da so bila v nekaterih prejšnjih letih proračunska sredstva za vojne potrebe premajhna. Razmere so se sedaj tako spremenile, da bi tega ne bilo mogoče več opravičevati. Prvotni njegov predlog je bil višji od sedanjega, vendar pa ga je z ozirom na potrebo uravnoteženja proračuna zmanjšal.

Pri kopni vojski in letalstvu znašajo osebni izdatki 522 milijonov, materialni izdatki pa 1620 milijonov. Zlasti veliko skrb posveča vojaška uprava letalstvu, ki je bilo v letih hude gospodarske in finančne stiske zastopljeno.

Izdatki za mornarico so proračunski na 194 milijonov, od tega odpade 53 milijonov na osebne, ostalo pa na materialne izdatke.

Govor ministra vojske generala Marića so poslanci često prekinjali z odobravanjem, na koncu pa so dali izraza svojim napatijem do naše narodne vojske z viharimi ovacijami kralju in vojski. V znak zaupanja in priznanja so podali zastopniki vseh parlamentarnih klubov kratke izjave, naglašajoč, da je o proračunu tega resora vsaka debata nepotrebnost. V imenu JNS je podal izjavo posl. Josa Pročić, ki je naglasil, da gledajo jugoslovenski nacionalisti v obrambni sili in moči naše vojske najboljšje jamstvo za dobrobit kralja, naroda in domovine.

Proračun ministrstva za vojsko in mornarico je bil tako sprejet brez debate z aklamacijo. Minister vojske general Marić se je zahvalil skupščini za izkazano zaupanje vojski in naglasil, da bo to dalo vojski novo moralno oporo in pobudo za nadaljevanje njenega dosežanega dela.

Ob 21.30 se je pričela razprava o proračunu ministrstva za gradnje. Po ekspoziciji ministra dr. Marka Kožulja se je razvila obširna debata, ki bo zopet trajala nočno.

Beleške

„Oberfrankovci“

Dr. Mačkovo glasilo »Seljački dom« po-roča v kratki beleški o napadu zagrebških frankovcev na prostore »Hrvatskega dnevnika«. List predvsem opozarja, da se s takim početjem utrjuje nade onih, ki trdno računajo z razkolom v vrstah hrvatskega pokreta. Zato je naloga vseh organizacij bivše HSS, da posvečajo v bodoče več pažnje rovarjenju raznih »oberfrankovcev« in da jih, če bo potreba, udarijo tudi malo po prstih.

Zanimiv načelen konflikt

Organ sarajevskega nadšofa dr. Sarića »Katoliški tjeđnik« razpravlja v uvodniku o vseh, da je zavladala v hrvatskem narodnem pokretu nesloga. Po mišljenju »Katoliškega tjeđnika« so vse vesti o napetosti med hrvatskimi klerikali in dr. Mačkom same izmišljotine, ki jim nihče ne more verovati. »Res pa so neke prosvetne in socialne razlike, ki jih ni mogoče zanikati. Za bodočnost ima sleherni privrženec današnjega hrvatskega narodnega pokreta svobodne roke. Kompaktnost hrvatskih vrst ni zgrajena na enotnih kulturnih in socialnih pogledih nego na edinstvu bitnih politično-nacionalnih zahtev. Vsenarodno medovanje je razumljivo zahtevalo od vseh v poštev prihajajočih hrvatskih skupin, da opredelijo svoje posebne kulturne in socialne težnje vsenarodnim ciljem. Tako je bila suspendirana kulturno-socialna borba in proglašeno samo po sebi brez posebnih dogovorov kulturno-socialno premirje. To premirje bo obstajalo tako dolgo, dokler bo hrvatska domovina od nas zahtevala, da ostanemo enotni. Kdor ne bo tega spoštoval, ga bo narod desavuiral in pregazil. Mi pojdemo z narodom. Nikakor ne želimo, da se vrne leto 1928, še manj pa, da se sprete cerkev in narod na škodo obeh. Cerkev ne pojde v politiko, najmanj pa v politiko, ki bi bila naperjena proti narodu. Ako išče cerkev prijateljev in zaveznikov, potem jih more najti samo med narodom.«

Nadškof Sarić s to načelno izjavo podrejuje prosvetno-socialna vprašanja, ki so programska vprašanja verske politike, hrvatskemu narodnemu vprašanju. To je že po sebi značilno. Povrh pa je članek »Katoliškega tjeđnika« še opozorilo klerikalnim voditeljem v Zagrebu, ki se že nekaj časa nahajajo v konfliktu s splošno kulturno-politično akcijo Mačkovega kroga, da jih njihovi somišljeniki v Sarajevu pri tem ne bodo podpirali.

Nočejo biti meščani

Občina Stara Kanjiza v dunavski banovini je bila nedavno proglašena za mesto. Ima okoli 2000 prebivalcev. Sedaj pa so sklicali novopečeni kanjiški meščani velik shod, na katerem so soglasno sprejeli resolucijo, v kateri prosijo, naj se Nova Kanjiza zopet degradira v vaško občino. Kot razlog za sklep navajajo preveliko davčno obremenitev, ki bi bila zvezana z organiziranjem nove mestne občinske uprave.

Dr. Maček potuje na Dunaj

Zagreb, 5. marca. o. Po navesti zagrebških zdravnikov bo dr. Maček v kratkem odpotoval na Dunaj zaradi zdravniškega pregleda. Te dni je že zaprosil za potni list, ki ga je tudi dobil. Na Dunaj bo bržkone odpotoval čez dva ali tri dni ter se bo zadržal tamkaj le toliko časa, kolikor bo potrebno za zdravniški pregled.

V njegovi politični pisarni naglašajo, da potovanja na Dunaj niso izzvale nobene posebne spremembe v njegovem zdravju, pač pa samo mnenja zagrebških zdravnikov, da bi bilo prav, ako se podvrže generalnemu pregledu specialistov. To bo po dolgih letih prvo potovanje dr. Mačka v inozemstvo, zaradi česar se v zagrebški javnosti o njem zelo mnogo govori.

Pravilnik o vzdrževanju osnovnih šol

Beograd, 5. marca. p. Prosvetni minister je v soglasju s finančnim ministrom izdal pravilnik za izvršitev uredbe o vzdrževanju ljudskih šol. Ta pravilnik določa postopek za sestavo proračuna in njegovo izvedbo glede vzdrževanja ljudskih šol, ki so ga po § 4 uredbe prevzele banske uprave.

»Slovenec« nima sreče v polemiki

Pred kratkim so nam gospodje iz Kopitarjeve ulice razodeli dragoceno novost o meri dopustnosti strankarske borbe. Svetovali so nam, naj se držimo njihovega zgleda in naj obenem z njimi smatramo za narodno svetnjo vse ono, kar nam oni predpisujejo. Ko smo jih pa prišli za besedo in navedli samo nekoliko njihovih činov, ki daleč segajo preko vsake meje dopustnosti, so nam ljuto zamerili. Opovali so nas, kar se je le dalo, — ovrčeli pa niso mogli niti črke naših ugotovitev. Ko smo omenjali kako grdega preganjanja so bili deležni naši najodličnejši kulturni delavci, smo kot edini odgovor dobili ploho zmerjanja. In to kljub temu, da smo bili obzirno izpustili »Slovenčev« sodbo o Cankarjevi poeziji. Po takem nekulturnem odgovoru pa nas ta obzirnost ne veže več. Evo tedaj cvetke s takratnega »Slovenčev« vrta: »Presvetli knezoškof so nakupili vso izdajo »Poezije« nekega slovenskega pesnika (Cankar: Erotika). Recenzijski izvod je tudi nam došel in iz poezij veje ravno isti duh, katerega je liberalno mestno gospodarstvo presadilo v doslej belo Ljubljano z ustanovitvijo zloglasne hiše št. 13. Ta duh se v dotičnih poezijah bahavo šopiri, duha poezije najde bralec v njih malo.«

Ko smo omenjali, da je »Slovenčev« tabo, ki se danes sil v prve vrste branilcev naše univerze, svoje dni bil odločno zoper slovensko univerzo v Ljubljani in se zavzemal za nemško katoliško univerzo v Solnogradu, bi nam bil »Slovenec« rad zahrnil v lice, da natolčujemo. Toda ta zahteva je bila ena izmed bistvenih točk resolucije I. slovenskega katoliškega shoda in v Kopitarjevi ulici tako nedavnega dejstva ne morejo utajiti. Mi ga ponovno ugotavljamo, da bo naša mladina videla, koliko je vredna slovenčevska ljubezen do naše ga vseučilišča.

Dr. Maček o klerikalizmu na Hrvatskem

V svojem službenem glasilu »Seljačkim domcu« je objavil dr. Maček uvodnik, ki je vzbudil v politični javnosti veliko pozornost. Dobesedno ga je ponatisnil »Hrvatski dnevnik«, v obširnejšem izveščju ga prinašajo tudi drugi zagrebški listi. Članek razpravlja najprej o klerikalizmu in liberalizmu ter pravi, da je bila borba med njima k nam prinešena od drugod. Dr. Maček opozarja, da je že v svojem nedavnem pismu slovenskim kmetom naglasil, kaka nesreča je bila za Slovence, da se je »njihova gor spoda razdelila na klerikalce in liberalce. Zaradi te razdelitve sta baje oba tabora skušala pridobiti nekdanjnost Dunaja, kasneje naklonjenost Beograda, da bi z njuno pomočjo obvladala svoje nasprotnike med Slovenci. Tudi na Hrvatskem so bili takaj poskusi, toda na srečo hrvatskega naroda borba med liberalizmom in klerikalizmom ni posegla globlje med ljudstvo. Sedaj pa se zdi, da so zopet na delu neke sile, ki bi hotele hrvatsko ljudstvo osrečiti s klerikalizmom.

»Poskušaj se, pravi dalje dr. Maček, »obnoviti med Hrvati nekaj, kar je propadlo



Togal
TABLETE
ugodno učinkujejo zoper
revmatizem,
hripno,
boleznino
prehlajenja,
protin,
živčne bolezni,
utor (Hexenschuss),
išias in glavobol.

TOGAL tablete ne ublažujejo samo bolečin, temveč pomagajo tudi izločevati sečno kislino. Zaradi tega so bili doseženi odlični rezultati tudi v zastarelih primerih. Ker več kot 6000 zdravnikov, med njimi mnogo profesorjev, predpisuje TOGAL-tablete, zato tudi vi lahko z zaupanjem kupujete to zdravilo. TOGAL vam bo pomagal, kakor je tisočim drugim. Neškodljive so TOGAL-tablete za želodec, srce in ostale organe, ako se jemljejo v predpisanih množinah. Vprašajte svojega zdravnika. Dobivajo se v lekarnah.

S. br. 2082, 6/II. 1933.

V tej debati so bili gospodje tudi toliko nepreviđni, da jim je ušla debela laž o Cankar-Metodovi družbi, češ da je popolnoma shirala, ko so na bohinski skupščini zleteli iz vodstva pristajali resoluciji I. slovenskega katoliškega shoda. Kako je »shirala« družba, smo pokazali s številkami in pozvali »Slovenca«, naj objavi poročilo o delovanju svoje narodno-obrambene družbe, ki se je imenovala »Slovenska straža«. Dvakrat smo ga zaman pozvali, naj nam da kako poročilo o njenih narodno-obrambenih uspehih, zato smo prepričani, da bo tudi to pot čval polno tajnost o delovanju te družbe.

Toda to so le skromni primeri »kulture« njive delovanja bivše SLS. Če bi hoteli podati pravo sliko, bi morali poseči za citati v dela naših zgodovincev in kulturnih zgodovinarjev, osebijo pa v zasebno korespondenco naših priznanih veljakov. Kakor rdeča nit se vleče skozi našo kulturno zgodovino furor nasprotni strani zoper vso slovensko kulturo.

Zdaj pa pride »Slovenec« in obdolži svobodoumne poslance neljalnosti, ker jim pač ni vse všeč, kar se godi pri nas in ker so temu občutku dali duška v narodni skupščini. Po mnenju gospode okrog »Slovenca« bi morali naši poslanci v skupščini nemi molčati o teh razmerah, da bi o njih ne zvedeli Srbi in Hrvati in da se ne bi videli obe strani medale. Taka lažnost bi bila slovenčevcem gotovo všeč, težko pa bodo našli pristaje za ta svoj nauk. Iz tega primitivnega pojmovanja izhaja potem prelepi zaključek, da je vsak denunciant, kdor po svoji dolžnosti razkriva nezdružne razmere. Pri tem pa »Slovenec« dan za dnem iznaša resnične denunciacije, ko vse svoje nasprotnike po krivici označuje za komuniste, frazazone in prevratnike, najraje seveda tiste, ki so od vsega tega vsaj toliko oddaljeni, kakor »Slovenec« in njegovi ljudje sami.

Že pred 30 leti. Pojavljajo se nekateri duhovniki, ki bi radi izrabili globoko vero hrvatskega kmeta v Boga in božjo pravico za politično zaslužje, ali pa vsaj za to, da se mu vsilijo za voditelja. Ker se jim to povsem naravno ne more posrečiti, proglašajo od Boga in Cerkev jim poverjene vernike za brezverce in celo za komuniste. Prav gotovo bi ti gospodje ne ravnali tako, če bi samo za trenutke pomislili, koliko lahko škodujejo s takim postopanjem veri, ki jo želijo braniti.

V zadnjem delu svojega članka pravi dr. Maček, da ne zavrača samo klerikalizma, marveč enako odločno tudi vse poskuse, omajati versko prepričanje hrvatskega ljudstva. Ta del svojih izjavanj končuje tako: »Hrvatsko ljudstvo veruje v Boga in bo ostalo zvesto veri svojih očetov ne glede na to, ali je ta vera katoliška ali kaka drugača. Na Razlika v veri ne more deliti Hrvalev, ker je Bog samo eden. Hrvatski kmet spoštuje in posluša duhovnike, ki ubijo samo božjo besedo, politiko pa hočejo voditi sami.«

Poslanec Šemrov o učiteljskih premestitvah

Pri razpravi o proračunu prosvetnega ministrstva je na seji narodne skupščine od slovenskih poslancev JRZ poleg dr. Kočeta govoril tudi dr. Šemrov. Zagovarjal je današnje prosvetno politiko v Sloveniji in zavračal očitke opozicijskih govornikov, zlasti posl. Prekorski in Pleskovića, glede učiteljskih premestitev. Kakor posnemamo po stenografskih zapisnikih narodne skupščine je posl. Šemrov o tej stvari dobesedno rekel:

»Razloge, zbog kojih so vršeni premestaji po potrebi službe, karakterišu sledeči slučajevi, koju su zvanično utvrdjeni. Tako je premješten upravitelj, ki je trpel na steni šolskega hodnika velik napis »Živio dr. Maček«; učiteljica, ki je komaj šol odrasle dečlice poučavala, kako se odpravljati telesni plod; učitelj, ki je hotel svojo učenko poslati; učiteljica, ki je vse noči popivala in vodila nato s seboj prenoćat moške; oženjen učitelj, ki je posllil dekle in uprosital učiteljico; učitelj, čigar družina je popolnoma demoralizirala šolo; učiteljica pianika, ki je živela v konkubinat; učiteljica, ki je živela tako življenje, da so jo otroci v šoli titulirali z vlačugom; denunciant za katerega je moral sam tedanj bi nam poslati v ministristvo dopis, naj se ne ozira na njegove denunciacije, češ, da mož ni normalen. Premješčen je bil učitelj, ki je zapil že vse svoje pohoštvo in se hotel obeesti ter so ga še v zadnjem hipu nazavestnega rešili; učitelj, katerega so vaški fantje ponovno že poprej pretepli; učiteljica, ki je s svojimi nemoralnimi aferami povzročila samomor spoštovane žene itd. itd. Iz tega, gospoda, se jasno vidi, da so premeštaji vršeni zlasti iz zakoničnih i važnih razloga, a ne, kao što se tvrdi

Vremenska napoved

Zemunska: Vetr bo nekoliko ponehal. Prevlađoval bo južni vjeter in se bo temperatūra dvignula. V vseh pokrajinah bo od časa do časa dež.

Zagrebska: Deževno, vetrovno boji toplo. Dunajska: Na zapadu in na jugu padavine, sicer le malo izpremenbe.

Naši kraji in ljudje

Za hidrotehnični laboratorij bo treba še mnogo dela in gmočnih žrtev Po zboru društva za zgradbo te ustanove

Ljubljana, 5. marca. Ustanovam in posameznikom, ki se ne sebično trudijo za blagor skupnosti, se pri nas v zelo skopem merilu priznava njihovo delo. Provizorij hidrotehničnega laboratorija v Ljubljani, ki je bil pred kratkim predan svojem namenu, tudi priča o tem. V okviru nujnih potreb naše univerze je zadnja leta postalo zelo važno vprašanje, skrajšanje zgraditve popolnega hidrotehničnega laboratorija, ki je že davno močno potreb našim znanstvenim, a tudi širokim gospodarskim krogom. Ker ni bilo izgledov, da bi se moglo rešiti to vprašanje v običajnem programu javnih oblasti, se je lotilo dela v ta namen organizirano Društvo za zgradbo hidrotehničnega laboratorija v Ljubljani. Tako je privatna podjetnost tudi tu dala pobudo, da se je vprašanje nujno potrebnega znanstvenega preizkuševališča otepo pozabi. Res je društvo uspešno, da je v razmeroma kratkem času in z izredno skromnimi sredstvi, ki so zadostovala le pri pogojih brezposelnosti, varčnosti in točnosti pri delu, zgradilo provizorij, ki ga je treba sicer toplo pozdraviti kot izraz izredne vneme, požrtvovalnosti in ljubezni do dela od strani privatnih činiteljev, ne more pa nam pomeniti uresničanja zaslužene naloge. Za popolno izvedbo hidrotehničnega laboratorija — in ne le provizorija — bo treba še mnogo dela in žrtev, česar se zavedajo predvsem marljivj dosedanjih organizatorji, ki so pravkar polagali obračun dela za prvo in drugo etapo pri provizoriju.

Vsa poročila so bila podana stvarno in izprano, dokaz, da se zaveda društvo svoje naloge z vso resnostjo in jo tudi akademsko vestno vrši. Predsednik generalni inšpektor inž. Štrijaj je v svojem pozdravu in poročilu naglasil posebno zahvalo vsem, ki so društvo stali ob strani, ker bi sicer kljub najboljši volji ne zmoglo težkih bremen. Kakor znano, je društvo predvsem pripomoglo k začetku del Stavbna družba, ki je dala na razpolago prostore svoje garaže na Viču. Tam se je zgradil hidravlični žleb z vsemi potrebnimi napravami — skromen, res začenši in le najnujnejšim učnim potrebam odgovarjajoč. Vsem podpornikom društva je bilo na običnem zboru izraženo še posebno priznanje s tem, da so bili izvoljeni gl. univ. prof. inž. Znidaršič, Stavbna d. d., mestna občina in banska uprava za ustanovne, TPD, inž. Dedek L. V. Majdič, Kranj, ter občini Celje in Kranj in društvo za nabiranje univ. zaklada za podpomo članu po višini poklonjenih prispevkov (10.000 oziroma vsaj 1000 Din). — Silko vseh prizadevanj društva od ustanovitve, posebej še v zadnji dobi dokončane prve polovice provizorija ki je za enkrat še brez strojnega oddelka — je prikazal tajnik inž. Kotlšek, dnevni promet pa blagajnik inž. Eljerski. — Novi odbor je le delno spremenjen, ostal pa mu je na čelu predsednik gen. inšpektor inž. Štrijaj.

Važno in tehno poročilo o tehnični strani zgraditve provizorija je podal še univ. asistent inž. Goljčič, ki je tudi izdal vse načrte celotnega hidrotehničnega laboratorija in seveda tudi one za hidravlični provizorij. Za prvega je predviden okrog 3.100.000 Din izdatkov, dočim se je za provizorij porabilo 125.000 Din. S provizorijem je društvo dokazalo polno upravičenost svojega obstoja, ki so mu ga ob ustanovitvi oporekali celo najvplivnejši činitelji z izgovorom: najprej je treba pokazati dejanske sadove načrtov, potem šele bo možno govoriti dalje. Zato, da manifestira svojo trdno voljo do uresničenja celotnega laboratorija in da vsaj delno odpornost naraščajočih potreb predvsem iz znanstvenih razlogov, se je za provizorij žrtvovalo toliko dela in prizadevanj. Ta trud pa ne sme ostati brez uspeha, ker ne pomenja zaželjenega viška. Zanimivo pa je vsekakor, da so sedaj naš gospodarski interesni tišči, ki bi jim laboratorij že takoj mogel nuditi posebne koristi, če bi bil popoln. Poreči, vedno težje odločljivi problemi regulacije naših voda počeniš v Ljubljani, njenim soščitom ob Grubarjevem kanalu, dalje Sa-

V zastarelih slučajih zapeke spremljanj po hemoroidih in oteklinah je naravna »Franz-Josefova« gredica, užita tudi v malih količinah pravi blagoslov. »Franz-Josefova« voda milo učinkuje in zanesljivo odpira, a tudi po daljši uporabi nikdar ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 15.495/35.

va, itd. se bodo mogli znanstveno točno raziskati in smotrno urediti le v popolnem hidrotehničnem laboratoriju, ki bo tako mogel tudi gospodarsko nuditi izdatke koristi. — Za enkrat bo moglo dobiti prostora v provizoriju največ 20 slušateljev tehnike, ki bodo prvi našega mladega tehničnega rodu, katerim bo možno doma pridobiti vsaj osnovne važne znanstvene panoge — vodo, gradnje. Treba je seveda čimprej misliti na dobro pripravljen domači znanstveni na-

Atentat na ravnatelja „Jugobruna“ Neznani storilci so oddali na avto direktorja Synovca sedem revolverjskih strel, ki pa so zgrešili cilj

Kranj, 5. marca. V četrtki proti večeru so neznani atentatorji na klanec, ki se vzpenja med Pirničami in Smednikom, oddali na avto direktorja Kranjskega tekstilne tovarne »Jugobruna« Jospa Synovca sedem strel, izmed katerih so štiri prebujali stene voza, a na srečo niti ravnatelja niti šoferja niso zadeli. Direktor Synovec se je včeraj odpeljal v Ljubljano po denar, ki ga je tovarna danes potrebovala za izplačilo delavskih mezd. Okrog 16.30 se je z avtomobilom, ki ga je vodil šofer Anton Starc, vračal proti domu. Sredi gozda na klanecu, skoraj prav na meji ljubljanskega okolišja in kranjskega sreza, je iz zasede nenkrat počilo nekaj revolverjskih strel, ki so očitno merili na ravnateljevo glavo. Ko je steklo zaženketalo, je šofer pognal avto z največjo brzino, da sta oba potnika srečno ušla smrtni nevarnosti. Prva krogla je razbila šipo pred volanom in švignila prav mimo direktorjeve glave, da so se mu drobci stekla razpršili v obraz in ga lahko ranili na senco. Drugi izstrelek je predril pnevmatiko na sprednjem kolesu. Od strani so napadali oddali vsega skupaj menda pet strel, a ko je šofer sunkovito povečal brzino, sta dva strela padla še za vozom in mu je eden izmed njiju preluknjala zadnjo steno. Ena izmed krogel je šla šoferju Starcu tik za hrbtom, predra usnje v naslonjalu in izstopila nad desnim zadnjim kolesom.

Samo sreča v nesreči je bila, da je izstrelek, ki je zadal pnevmatiko, zadal prav prvo kolo, saj je znano, da sledi vozilu, ki se nahaja v veliki brzini, neizogibna katastrofa, kadar počni guma na zadnjem kolesu. Proti 19. uri je avto pribežal v Kranj

Občni zbor TBPD

Ljubljana, 5. februarja. V Trgovskem domu je bil sredi običnega zbor trgoškega bolniškega in podpornega društva za zasebne nameščence. Občnemu zboru je predsedoval ravnatelj g. Peter Klinar, ki je ob enem podal poslovno poročilo o delu društva. Iz poročila je razvidno, da je šlo višje zavarovanje v letu 1935, okrog 4059 zavarovancev, od katerih jih je zavarovanih pri bolniški blagajni 3732 in 327 drugod, v letu 1937 pa se je višje zavarovanje povečalo na 4185 zavarovancev. Podporni članov je imelo društvo predlanskim 55, lani 53, izrednih pa 90. Prispevkov je bilo plačanih predlanskim za 1.479.590 dinarjev. Med dajatvami in podporami zavzemajo prvo mesto izdatki za zdravljenje in oskrbovanje članov in sivocev v šlajmerjevem domu. Sanatorij je bil stalno zaseden in čisto popoln, potrebno pa bi bilo, da se zato sanatorij izpopolni s posebnim ginekološkim ali porodniškim oddelkom. Obstoji upanje, da bo to vprašanje razširitve že letos rešeno.

Društvo je posvečalo vso pažnjo preureditvi dosedanjega nameščenskega socialnega zavarovanja in je doseglo, da so ostale neokrnjene vse pridobitve bolniškega zavarovanja. Društvo si tudi prizadeva, da bi doseglo razširitev pokojninskega zavarovanja za vso državo na decentralistični osnovi.

Decembra 1. 1935. je imelo društvo stotletno obstoja in delovanja in je ob tej priliki precej dobrotnikov darovalo v fond za pomoč brezposelnim in zdravniške pomoči potrebnim članom in sivocev 26.985 dinarjev.

Blagajnik Biber je podal poročilo o dohodkih in izdatkih društva. Dohodkov je

raščal, ki bo zmožen prevzeti vso organizacijo znanstvenega dela v svoje roke, kajti šele takrat bo ta važna ustanova res popolna.

Občnega zbora so se udeležili za dekana tehnične fakultete prof. Znidaršič in kot predstojnik vodnega, prof. inž. Lobe pa še kot predstojnik strojnega oddelka, za MOL in gradbeni urad, inž. Pogačnik, za Stavbno d. d. inž. Umek, za akademski klub gradbenikov predsednik cand. inž. Boltežar in za Akademsko akcijo cand. inž. Muha, ki je tudi v imenu akademskega naraščaja pokazal prizadevanje mladim za doseganje popolne tehnike in izrazil v imenu Akcije pripravljeno za enako vneto delo tudi v bodoče — univerzi in našem mlademu šolarstvu v čast in ponos. Mr.

in zavi naravnost na orožniško postajo, kjer sta ravnatelj in šofer pripravila vso stvar. Orožniki so se brž odpravili z avtomobilom in motociklom na kraj napada, a o atentatorjih ni bilo ne duha ne sluha več. V Kranju pa se je okrog senzacionalnega avtomobila zbrala medtem množica ljudi, ki so živahno komentirali dogodek. Ker je vsak strel prebil avto po dvakrat, so imele stene toliko lukenj, kakor da je prišel iz pravega gansterskega ognja, v katerem so bile strojnice na delu. Podobni primeri so bili doslej pri nas povsem neznani in o njih smo vedeli samo, da jih imajo ameriške kronike na dnevnem redu. Napadalc — bili so po neki verziji trije — so bili tako dobro skriti, da jih niti ravnatelj niti njegov šofer nista mogla opaziti. Po pravici povedano pa tudi nista imela časa, da bi se še kaj ogledovala, ko so jima krogel zabrnele okoli ušes. Bržkone so napadalc ležali skriti v jarku ob cesti.

Kakor pričajo vsa znamenja, napad ni bil v nobeni zvezi z denarjem, ki ga je ravnatelj vozil s seboj, dasi so morali atentatorji prav dobro vedeti, kdaj in po kaj je šel z avtomobilom v Ljubljano in kdaj se vrača domov. Da bi strelji s čim večjo gotovostjo zadeli cilj, so si izbrali za kraj napada klanec, na katerem avto vozi počasneje. Občinstvo v Kranju mnogo ugiba o obžalovanja vrednem dogodku in se tudi domneva, da je dogodek v zvezi z zadnjim štrajkom v tekstilni stroki. Po vsej priliki se je hotel kakšen delavec maščevati nad direktorjem zaradi kakršnegakoli konflikta, ki izvira iz onih dni. Orožniki so vso stvar vzeli resno v roke in najbrž smemo upati, da bo skrivnost napada na smledniškem klanecu kmalu pojasnjena.

bilo 1.508.598 dinarjev, izdatkov pa 1.492.970 dinarjev. Društvo ima premoženja: aktivnega 5.323.951 dinarjev, pasivnega pa 5.308.323 din. Pokojninskemu zavodu dolguje 4.947.029 dinarjev, medtem ko je imel šlajmerjev dom 1.010.013 din dohodkov in 997.370 dinarjev izdatkov.

Poročilo nadzorstva je navajalo, da je nadzorstvo pregledalo vse poslovne knjige in jih našlo v najlepšem redu, zato predlaga odbor razrešeno s pohvalo, kar je bilo soglasno sprejeto. Glavna točka občnega zbora pa je bila sprememba pravil, ki je vzbudila ostro debato. Šlo je na eni strani za uveljavljenje delegatskega sistema volitev, na drugi strani pa zato, ali naj imajo pri volitvah pravico tudi ostali člani. Po debati so sprejeli nova pravila, ki določajo volitev upravnega odbora po proporcij, kakor velja to za volitev delegatov. Nad tri ure trajajoči občni zbor je predsednik g. Klinar zaključil okrog 23. ure.

Smrt vrlega nacionalista

Ljubljana, 5. marca.

V četrtki zvečer je umrl upokojeni učitelj g. France Gorazd v starosti 74 let. Po rodu je bil Ljubljančan, njegov rod pa izhaja iz Dražgoš v Selški dolini. Prvotno rodbinsko ime je bilo Gärtner, pokojnik pa je svoj priimek izpremenil in postal Gorazd. Učiteljske je dovršil v Ljubljani leta 1883., sklopal potem nekaj let na Dobrovi pri Kropi in v Sorci v Selški dolini, od koder je šel za učitelja v Kranj. Tam je deloval več let, potem pa je prispej v Ljubljano na III. mestno deško šolo, kjer je ostal do svoje upokojitve.

Pa to še ni vse! V Lipskem so Bolgari imenovali za svojega generalnega konzula enega izmed največjih industrijcev. In go. spod generalni konzul von Philipp povabi v povodu bolgarske razstave trume gostov v

Pokojni France Gorazd je bil zelo nadarjen, dober pedagog, zelo izobražen pa tudi v gospodarskem pogledu. Ustanovil si je svoj lastni trgovski tečaj, ki si je kmalu pridobil velik sloves. Dalje časa je vodil tudi gostilniško zadruho. Posebno važno pa je bilo nekdanje njegovo delovanje v krogih jugoslovenskih nacionalistov, ki so bili pripravljeni z vsemi sredstvi rušiti Avstrijo. Pridobil si je mnogo iskrenih in zvestih prijateljev, pod pritiskom razmer pa je moral biti tudi previden in celo nezaupljiv. Kadarkoli pa se je javno udeleževal, vedno je izpričeval svojo prepričanje in napredne politične organizacije je podpiral s svojim marljivim in požrtvovalnim delom. Njegov pogreb bo jutri v soboto ob pol 15. iz Levstikove ulice št. 25. na pokopališče pri Sv. Križu. Vrliga nacionalista ohranimo v častnem spominu.

Inž. Janko Mačkovšek

častni predsednik ljubljanske sekcije Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov

V znak priznanja za izredne zasluge za inženjerski stan in inženjsko stroko je Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — sekcija ljubljana na 17. rednem običnem zboru 28. marca 1936 soglasno izvolila za častnega predsednika inž. Janka Mačkovška, višjega mestnega tehničnega svetnika. Polnih 12 let je predsedoval ljubljanski sekciji, od leta 1924 pa vse do leta 1936. Častni so uspehi, ki jih je dosegel in plodovito je delo, ki ga je vršil v tej dobi v korist svoje stanovske organizacije, in nič manj častno njegovo strokovno delo, ki ga je opravljal kot inženjer v svojem poklicu.

Ni težnja teh skromnih vrstic obširneje prikazati velike zasluge tega odličnega inženjerja, vzornega moža-izobraženca in priljubljenega ter visoko spoštovanega javnega delavca Preozek je ta okvir, da bi mogli vanj spodobno spraviti vse vrline in življenjske uspehe inž. Janka Mačkovška. Pa saj je inž. Mačkovšek šel na vrhuncu svojih tvornih sil in v najlepši življenjski dobi in bi bilo torej odvč postavljati njego-



vo dosedanja življenjska bilanca. Opozoriti hočemo danes le na častno priznanje, ki mu ga je izrekla njegova stanovska organizacija kot velezaslužnemu kolegi in dolgoletnemu predsedniku, dasiravno vemo, da bi mu bilo pri njegovi prirojeni skromnosti osebno bolj prav, da bi šel ta dogodek nemo mimo javnosti. Njemu na čast priredi drevi ljubljanska sekcija »Mačkovškov večer«, na katerem mu bo poleg osebnih čestitk zbrana članstva in gostov izročena umetniško izdelana listina o izvolitvi za častnega predsednika.

Josip Križaj

»Prvega basista hrvatske opere« našega rojaka Josipa Križaja se spominjajo te dni zagrebški listi, ker ni mogel izbrisati iz leksikonov in drugih virov dneva in letnice rojstva. Križaj je namreč 5. t. m. dopolnil 50 let in pridružil temu jubileju še 30-letnico svojega umetniškega dela. Po rodu je iz Vevč, kjer mu je bil oče nameščen v tovarni papirja. Že kot srednješolec se je živo zanimal za glasbo in dramatiko. Skupaj s tovariši je ustanovil majhen gledališki krožek, ki je ob praznikih in v počitniških mesecih prirejal na kmetih uspešne predstave. Umetniški vodja krožka je bil Milan Skrbinec. Dramatsko nadarjeni Križaj je prvi nastopil v Govekarjevih »Rokovnjačih«, ki so jih študentje uprizorili v Brežicah. Po predstavi je pel Vilharjeva »Mornarja« in »Kam?« na Prešernov tekst. Po končani realni se ni mogel ubrati svojih »teaterskih skušnjav« in je za proslavo 25 letnice umetniškega delovanja Ignaca Boršnika prevzel vlogo Hahna v



»NE RAZUMEM, KAKO MORES« s svojimi hemoroidi opravljati ta težki posel.

»Ni jih več, dragi! Mojster mi je priporočil neko izvrstno sredstvo. Uporabljal sem ga 14 dni in se iznebil hemoroidov. Zdaj sem kakor prerojen. Sredstvo se imenuje POSTERISAN in se dobiva v vsaki lekarni. Tuba masti stane 36.— Din, a škatlica čepkov 49.— Din.« Ogl. reg. S. št. 936/32

Hauptmannovi »Rozi Berndt«. Tu je imel tolikšen uspeh, da so ga brž angažirali. Leto dni pozneje je prestopil iz drame v opero, kjer je bil izprva drugi in nato prvi bas, vendar je ob enem nastopal tudi v dra-



mi. L. 1913. Je bil angažiran za zagrebško opero; s njo je l. 1918 gostoval v Trstu. Po vojni je nastopal v Osljaku, kjer je bil takrat operni ravnatelj g. Polić. Po uspešnih gostovanjih v Bratislavi, Ljubljani in Beogradu je bil angažiran v Ljubljani in ostal tu do l. 1930, ko je zopet sprejel ponujeno mu mesto prvega basista v Zagrebu.

Josip Križaj je znan vsemu slovenskemu gledališkemu občinstvu, saj ni nastopal samo v Ljubljani, marveč je gostoval tudi v Mariboru. Njegove igralske kreacije in basovske partije, zlasti Kecal v »Prodani nevesti« in druge, so popularne tudi pri širokem občinstvu. Ob Križajevi petdesetletnici se ne spominjamo toliko njegovega srečanja z Abrahamom, kolikor teh trideset let razvoja slovenskega igralca in z njim vsega našega gledališča, ob enem pa tsehniških gledaliških stikov z Zagrebom, tsehniških kakor se zde skozi zamegljeno politično ozračje. Ti stiki so več kakor stiki: so bratsko sodelovanje.

Puhmannov čaj

ublažuje kašelj!

Dobiva se v vseh lekarnah. — Originalni omet od 125 g Din 35.—

Ogl. reg. br. 1503/35

Tenorist Drmota v »Bohème«

Lični tenor dunajsko državne opere, Anton Drmota bo pol drevi v našem opernem gledališču prvič pesnika Rudolfa v Puotniji operi »La Bohème«. Mladi umetnik se je v svoji ljubljanski posvetil vlogi, ki mu pevsko odlično leži. Vsi, ki so silili Drmo-



to na njegovem koncertu lani, pomladi, se ga gotovo ohranila v najlepšem spominu prav po Rudolfovih stihih iz prvega dejanja. Gotovo bo tudi njegova nočnopolna kreacija Rudolfa v očisti izpolnila najboljša pričakovanja. Ker je to Drmotov poslednji nastop o prihodnjem sedanjega gostovanja, se posebno opozorjamo na ta večer.

Kolo sreče

Pri črčanju glavnih dobitkov naše državne razredne loterije je loterijska dvorana v Beogradu vedno polna ljudi vseh slo. in narodov. Za zadnje žrebanje glavnih dobitkov je bilo zanimanje posebno veliko. Še zadnje piteje beogradske tisti na dolgo in na široko o srečnih in nesrečnih igralcih. Vsi pomilujejo delavca v tovarni sladkorja v Novem Vrbsu, Bogdana Radakovića, ki je vse leto igral na srečko št. 77-245, baš pred žrebanjem pa je to srečko nesel nazaj v kotlofar in jo zamenjal. Z novo srečko ni dobil nič, srečka, katero je bil po toli. kem času zavrgel, pa je dobila milijonsko premijo. V Rumi je zadel 125.000 Din neki brezposelnj delavec, ki je takrat prvič igral v Nišu je zadel četrtino milijonske premije neki nižji uradnik tamošnje tobakne tovarne. Trikrat je mož v tem kolu srečko zamenjal in tretja mu je prinesla srečo. Sreča se je nasmejela neki ženi, ki je na skr. vaj, da mož ni vedel, igrala vloteriji. V Zagrebu so dobile 250.000 Din tri delavke, ki so skupaj igralle. Takoj, ko jim je bil denar izplačan so se spomnile revnih otrok, z dobičkom pa hoče ena urediti svojemu možu plekarsko delavnico, druga si hoče olajšati stare dneve, najmlajša pa se misli poročiti.

Na naši razstavi v Lipskem

Lipso, 3. marca.

Mislila, da se na tako veliki razstavi, kakor je letošnji velesejem, le malo okoli zmeni za razstavo Jugoslavije. Pa je kar vse narobe. Nasop bolgarskih držav v Lipskem vzbujala letos prav posebno pozornost. Odkazana jim je najprirodnejša palača blizu kolodvorja, da pot vsakogar zanesa tja, kjer je tudi eno največjih križišč, razen tega pa vsakdo rad ogleda skupne, peestre razstave, ki nudijo vpogled v življenje in gospodarsko snovanje posameznih držav, zlasti onih, ki so Nemcem in severnjakom še precej ekotične. Prav gotovo, da se med take izrednosti in čudovišča uvršča tudi Balkan.

Jugoslaviji je bilo odkazano prav poslednje mesto v veljkanski prizemni dvorani. A to ni elabo. Po dveh dolgih hodnikih se kreta dan za dnem množica, ljudje grodo mimo posameznih predelov in kolj, vsak živi val pa se ustavi na kraju, — najprej v pestrem bolgarskem oddelku, nato pa takoj vsakogar privabijo veljkanske pokrajinske slike iz Jugoslavije, vidne že daleč po hodniku. In venomer so tako tudi te dni šli domačini in tuje skozi obe dvorani naše razstave. Zenske so zlasti pristopale k slikanim omaričam, v katerih je polno finih čipk in vezenj iz Državnega osrednjega zavoda za domačo obrt v Ljubljani. Seveda je Božo Račič za Lipsko izbral prav tako lepe in še lepše umetnine pridnih slovenskih dekliških rok, kakršne je bil pošalj že v druga evropska velemera in tokrat obenem v Prago. Nemci sami, ki radi potujejo, so se čudili, da pri nas lahko za tri marke dnevno uživajo vso potrebo in še izredne krajne lepote povrhu. Sicer pa

je lepota Jadrana in Slovenije zadnja leta splošno zaslovela med Nemci. S komerkolik govori, vsak ima vsaj znanca, ki je bil pri nas in nam zdaj dela dobro rekamo.

Fotografije na naši lipski razstavi bodo gotovo premamile še marsikoga, da se odloči letos za izlet v naše kraje. Zelo škoda pa je, da ni udobnih in ceneni promet z našimi ljudmi nikjer poudarjen. V našem kmetijskem alj — recimo — eksportnem oddelku pa so vzbudili največ zanimanja: ogromni hlebi sira, zdravilna zelišča in les. Zanimali pa so se za naše pridelke razni tuzemci bolj kakor Nemci. Nič čudnega. Prideš v Nemčijo, pa vidiš, da imajo marsičesa v izobilju in po prav enakih cenah kakor na primer pri nas.

Sodba o naši razstavi v Lipskem je zelo raznolična. Medtem ko jo obiskovalci iz Jugoslavije, ki vsi poznajo običajno površnost pri prirejanju takih razstav in brez katere tudi ta ni bila skrpna, kritizirajo — so tuji obiskovalci prav zadovoljni. Naši kritikastrji kažejo na bolgarske paviljone, ki so — nam pred nosom — polni učinkovito predstavljene, zares čudno mnogoličnih pridelkov. Nemci in mnogi drugi pa pohvalijo več udobnosti in razgleda na naši razstavi. Mirno rečeno: kar blamirali se tudi mi nismo, zlasti ne v primerjavi z Gričjo in Rumunijo. Toda eno je očitno: Bolgari gredo z lahkotno trgovsko spretnostjo in podjetno. eljo povsed pred nami. Ne pripeljejo zroj sejemskih blaga na ogled, temveč dajo vsakemu aranžmaju — bolgarski nacionalni poudarek. Zastave, slike, lepote v narodnih nošah, brezprimerna uslužnost — v vsem opaziš, kako dobro so se pripravili.



Pogled v drugi del naše razstave: sarajevske preproge in pridelki iz vseh pokrajin Jugoslavije, ki se morajo največ vpoštevati za izvoz v Nemčijo.

V ozadju na steni so vzorci lesa.

svojo razkošno vilo. Priznam, da me je močno presenetilo, ko sem takoj drugo jutro po prihodu v Lipsko, že našel povabilo na mi. V saloni in prostorih, kjer so svojo čast tudi kronane glave na polj skozi Lipsko poiskale oddiha in družbe, je pretekli ponedeljek popoldne posedala zelo številna

— In v vsej mešanici gostovanja, razkošja in brezprimernih ljubeznivosti gostiteljev se je tudi najskromnejši izmed Bolgarov počutil kakor doma. A mi smo si med seboj tiho priprjevali: »Znajo!«

Res je, znajo. Bolje kakor mi.

Matineja Z.K.D.

Dovršena dvojna vloga SYLVIE SIDNEY v romantični filmski komediji

30 DNI PRINCESA

In njen partner: CARY GRANT
Dialog v nemškem jeziku! — Danes ob 14.15 v ELITNEM KINU MATICI
Najnovější dopolnilni spored. — Cene Din 3.50 in 5.50.

Domače vesti

* Začetek sezone na naši rivieri. Z vlakom je prispela v Split večja skupina gostov iz Nemčije, s parnikom pa skupina angleških turistov. Gostje bodo v Splitu ostali nekaj dni, potem pa obiščejo Hvar, Korčulo in Dubrovnik. Za po sedanjih prijavalov gostov iz tujine se da sklepati, da bo letošnja sezona na naši rivieri zelo živahna. Mnogi tuji gostje so že v splitskih in dubrovniških hotelih rezervirali sobe za veličastne praznike. Gostje prihajajo in se javljajo v največji meri iz Nemčije, Švice, Avstrije in Anglije, a tudi iz Francije in Madžarske.

ARTIN DRAGÉES

1-2

DOBRA PREBAVA JE POL ZDRAVJA!

Lahko, normalno izpraznjenje pri zapeki, lenivosti črevesja vam omogočajo

ARTIN — DRAŽEJE DR. WANDERA

Dobivajo se v vseh lekarnah v škatlicah po 12 dražej Din 8.— in v vrečkah po 2 dražej Din 1.50.

Ogl. reg. pod B. št. 7734/34

* Socialno-gospodarska šola Narodno strokovne zveze na Jesenicah bo imela drevi ob 19. pelo redno predavanje. Predaval bo g. dr. Janko Kštel o temi: »Izbrana poglavja iz socialnega zavarovanja.« Predavanje bo v veliki dvorani Kazine na Savi. Vabljeni so vsi delavci in nameščenci z Jesenic, Javornika in okolice.

* Podružnica Zveze absolventov kmetijskih šol v Mariboru vabi absolvente in absolventke iz bivše Stajerske na širše zborovanje, ki bo 7. t. m. na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Na dnevnem redu bodo važna stanovska vprašanja.

Udeleženci, ki so oddaljeni, naj sporoče, da se jim naroči skupno kosilo. Na naslov: Drolc Vinko, inštruktor, vinarska in sadjarska šola v Mariboru.

Predsednik: Drolc Vinko, tajnik Lešnik Ludvik, blagajnik: Markovič Anton.

* Avtobusna vožnja v Halozah. Od Sv. Andraža v Halozah smo prešli: Glede na vesti, da dobijo Halozce 1. aprila avtobusno zvezo Ptuj—Sv. Vid—Sv. Andraž Leskovec—Sv. Barbara—Sv. Marko—Ptuj, si občinstvo dovoljuje prositi, da bi se vozni red tako uredil, da bi vozil avtobus vsak drugi dan, na primer 1., 3., 5., 7. itd., vsakega meseca, v teh le smereh: zjutraj Ptuj—Sv. Vid, Leskovec—Sv. Barbara—Sv. Marko—Ptuj, a popoldne v obratni smeri. Ostale dni v mesecu (2., 4., 6., 8. itd.) pa naj bi avto vozil zjutraj v smeri Ptuj—Sv. Marko—Sv. Barbara—Leskovec—Sv. Vid—Ptuj, a popoldne obratno. Ako bi poštati avto vozil vsak dan v nespremenjeni smeri, bi se potem Leskovečani morali voziti v Ptuj vselej preko Sv. Barbare in Sv. Marka, kar znaša 22 km, med tem ko je preko Sv. Vida le 15 km.

Zato bi tudi frekvenca bila manjša od strani tukajšnjega prebivalstva in onega od Sv. Vida pri Ptuj. Če bi pa poštni voz obratoval vsak dan v drugi smeri, bi pa tukajšnji občani in oni od Sv. Vida vsaj vsak drugi dan imeli direktno zvezo s Ptujem, ob ostalih dneh pa bi uživali iste ugodnosti prebivalci od Sv. Barbare in Sv. Marka. Ljudstvo bi si po tem voznem redu že znalo uravnati svoje opravke v Ptuj. Ker poštna uprava pri takem voznem redu ne bi imela večjih obratnih stroškov, upamo da se nam bo ugodilo.

* Visoka starost. Včeraj je bil pokopan v Vel. Poljanah pri Ribnici posestnik g. Anton Ambrožič. Dosegel je izredno visoko starost 97 let. Bil je do zadnjega zdrav in trden. Se lani je sukal koso, le skledati je ni mogel zaradi opešanih oči. Imel je manjšo kmetijo, na kateri je goščo, daril do konca življenja. V mladosti je bil gozdarit na Hrvaško. Bil je skromen in varčen mož. V družini je bil kot Ribničan dovipen in segav. Vedel je povedati marsikaj iz starih časov. Imel je več otrok. Šolski upravitelj na II. mestni šoli g. Josip Ambrožič je njegov sin. Bodi ohranjen možu poštenjaku časten spomin!

* Pri oglasu »Za dva odgovora 120 nagrad«, ki smo ga objavili v nedeljo 28. februarja, se mora pravilo glasiti, da bo žrebanje 15. t. m. in ne kakor je bilo pomotoma objavljeno, 8. t. m.

* Tatvina pri belem dnevu. Pri posestnici Mariji Rauterjevni na Hraškem vrhu pri Radenci so neznan pri belem dnevu vlomili v podstrešne prostore in odnesli zalogo svinjskega mesa, precej mleka, nekaj fižola in tri slatinske steklenice silivke. Neznani tatovi so izkoristili priliko, ko so bili domači med 10 in 11. dopoldne odsotni in so pustili doma za čuvarja le duševno zaostalega sina, ki pa tatinske obiske ni slišal in ne videl. Del plana je bil last soseda Frasa. Za tatovi ni sledi. Ker je verjetno, da bodo tatovi ponujali ukradenko silivko v nakup, se prebivalstvo poziva, da javi morebitne sumljive ponudbe orožnikom.

FOTOAMATERJI!

Povečana slika je umetniške vrednosti, zato

4gfo BROVIRA

kateri je sveži dospel. — Najkulantnejša kamernja starih fotoaparata za Leico, Contax ali Rolleiflex!

Foto turist LOJZE ŠMUC
LJUBLJANA, ALEKSANDROVA CESTA 8

* Avtobus je zgorel. V sredo se je na znanem Trojanskem klanecu zgodila huda nesreča. Ko se je tovorni avto spediterja iz Trojan pripeljal do prvega ovinka, se je v vozilu pojavil ogenj in zajel tudi bencinski rezervoar. Vozniš je imel komaj toliko časa, da se je rešil iz voza, ki je zgorel do železa.

* Tovarna JOS. REICH sprejema mehko škrobljeno blago v najlepšo izdelavo. 3

Iz Ljubljane

* Na koncertu bolgarske narodne in umetne pesmi, ki bo v veliki filharmonijski dvorani v torek 9. t. m., je zastopanih s svojimi skladbami cela vrsta bolgarskih skladateljev, med njimi na prvem mestu najbolj znana in najodličnejša zborovska skladateljica. Dobri Hristov in Pelko Stajnev. Dobri Hristov je nekako oče bolgarske umetne pesmi, Pelko Stajnev pa najspretnejši, najboljši harmonizator najlepših narodnih pesmi iz vseh predelov prelepe bolgarske zemlje. Že na prvem bolgarskem koncertu, ki je bil pred par leti v Ljubljani, smo občudovali izraziti ritem bolgarske narodne pesmi, pa tudi izredno lepo lahko in prikopno njeno melodijo. Tudi umetni zbori se v marsičem naslanjajo na narodno pesem. V torek, koncertira mešan zbor »Rodna pesem«, ki deluje v Soliju. Začetek koncerta točno ob 20., prodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

* Ljubljanska filharmonija, ki si je nadelala nalogo, da vzprizari velike simfonične koncerte, ki naj seznanjajo naše občinstvo z deli svetovne glasbene literature pod vodstvom priznanih dirigentov, stopa v kratki dobi svojega obstoja v ponedeljek 8. marca bisti na koncertni oder. Kdor se zaveda težav, ki spremljajo vsako pomembnejšo in večje kulturno delo, mora priznati življnost in zdravo hopenje te naše mlade ustanove, ki je zbrala v svoj krog večino naših godbenikov in ki kljub gotovim nerazumevanjem in enkratni smoli vestraja na svoj poti. Ni dvoma, da bo dirigent g. Rhen-Baton ponovno utrdil svoj kot tudi re. nome orkestra filharmonije. Pričakujemo, da bo naša javnost podprla stremljenje filharmonije. Prodaja vstopnic je dnevno — tudi v nedeljo — pri blagajni kina Uniona od 11. do 12.15 in od 15. dalje.

DANES VALČKOV VEČER

v vseh prostorih sokolskega doma na Taboru.

* Občni zbor Branibor. V četrtek zvečer se je vršil občni zbor ljubljanske podružnice Branibor. Udeležba je bila pičla in dosedanjí predsednik dr. Voršič je tožil, da je društvo v zelo neprijetnem položaju. Kamorkoli se obrata, povsod ga odbijajo in na merodajnih mestih ni razumevanja za društvene cilje. Nameravana nabiranja akcija je ostala neizvršena, članov je vsega 618. Blagajniško poročilo izkazuje 15.335 Din dohodkov in 12.410 Din izdatkov. Glavni del dohodkov tvorijo prispejki nekaterih podjetij v iznosu 7.798 Din. Pri vsem tem je ljubljanska podružnica Branibor morda še najbolj agilna. Na koncu je bil izvoljen nov odbor: predsednik je prof. dr. Gorjanec, podpredsednik poštni svetnik Struclik, odborniki: ravnatelj Gogača, dr. Grabrček, prof. Kramole, dr. Dekleva, Kušej, dr. Prodan, prof. Grafenauer in Simončič, revizorja pa dr. Česnik, Pahor in Borštnik.

* Razstava slik Slavka Tomerlina. ki je bila nekaj dni zaprta, bo v nedeljo zopet ves dan dostopna občinstvu. To je neprekinjeno zadnji razstavi dan znanega hrvaškega slikarja. Razstava je v Jakičevem paviljonu in bo odprta od devetih do mraka.

* Akademski pevski zbor ponoví svoj koncert slovenske duhovne pesmi v nedeljo 7. t. m. v ljubljanski stolnici. Veliko za njanje za prvi koncert je dalo povod, da so se akademiki odločili svoj koncert ponoviti in sicer ravno v cerkvi, kjer bodo iz akustičnih razlogov prišle vse izjavljane skladbe mnogo bolj do veljave kot v renovirani unijonski dvorani. Zanimanje za ponovitev tega koncerta je zelo veliko. Prodaja vstopnic je pri vratarju univerze. Cene se, dežem 15, 10 Din, stojšča 6 Din, dijaška 4 Din. Koncert bo ob 20.

* Vrstvo prirode in zaščitni parki. Pri rodoslovnem društvu priredi v torek 9. t. m. ob 18. v mnenarski predavalnici na univerzi zanimivo predavanje o vrstni prirode in zaščitnih parkih. Predaval bo priv. docent dr. Valter Bohinec in pokazal ob številnih diapozitivih, kako so si zaščitne parke uredili zlasti v Ameriki in Afriki, pa tudi po raznih evropskih deželah, ki jim v tem oziru prednjači Švica. Slišali pa bomo tudi, kakšen odmev je našla misel o varstvu prirode pri nas in kaj smo doslej storili, da zaščitimo domače prirodne lepote in znamenitosti. Vstopnina 4 Din, za dijak 2 Din.

breta. Skratka, pri delu sva se našla dva izrazita »gledališka človeka« in to je za odrski uspeh operne skladbe neprecenljivega pomena. — Opero »Ero z onega sveta« sem dovršil po dve in pol letnem delu v maju 1935. Krstno predstavo je imela v Zagrebu, lani so jo uprizorili v Brnu, ljubljanska premiera pa je tretja po vrsti. V Beogradu jo pripravljajo že za tekočo sezono, na jesen jo uprizori poljsko gledališče v Poznanju, a zanimajo se zanjo tudi gledališča v Hamburgu, Monakovem in Karlsruheu.

Vprašal sem maestra Gotovca, kaj misli o bodočnosti naše (jugoslov.) operne glasbe? Ali bo uspela v zunanem svetu, ki pričakuje kaj novega in svežega po današnji očitni stagnaciji v operni tvorbi? — Popolnoma prepričan sem, — je odgovoril na to vprašanje, — da bo glasba Jugoslavije s svežostjo svojih motivov nedvomno prinesla v svetovno glasbeno produkcijo nov val glasbenega duha, kar se je v zadnjih letih že pokazalo. Naša glasbena dela v inozemstvu že mnogo zahtevajo, kajti v njih iščejo avtohtenih izrazov svojega muzikalnega doživljanja in originalne vsebine. Edina večja ovira širjenju naše glasbe v tujino je pomanjkanje propagandnega materiala, t. j. natismenih del, ki si brez njih ne moremo misliti uspešne glasbene ekspanzije. Zato da še vedno nimamo velikega glasbenega založništva. Kajpak, pri tem razmahu nas ovirajo naše temne razmere, saj stane natisk večjega glasbenega dela cel kapital, a naklada je majhna.

Kako pa preosejate stanje sodobne glasbe v naši deželi in kaj mislite o današnjih ideoloških bojih v našem celotnem umetniškem življenju?

Dvomim, — je odgovoril g. Gotovac, — da bi naši skladatelji, najsi so že tolikanj nadarjeni, lahko postali »mnogo zahtevano blago«, če samo slepo posnemajo tuje vzore, namesto da črpa iz sebe in iz svojega naroda. Moje ideološko stališče je kaj preprosto: Skladatelj, zajemaj iz duha svojega naroda, kajti samo tako utegneš ustvariti kaj originalnega! O našem sedanjem glasbenem položaju mislim tole: V Jugoslaviji

* Orgeje in drovi v Senti Jakobskem gledališču burko »Zakoni stavkajo«. Začetek ob 20.15. Jutri pa bosta dve predstavi in sicer ob 15.15 in ob 20.15 uri. Dnevna blagajna bo odprta od 10. do 12. in od 15. do 17. Opozarjamo, da so bile dosedanje predstave razprodane.

* Matineja Z.K.D. Na matinejskem sporedu Zveze kulturnih društev je tokrat romantična filmska komedija v nemškem dialogu (30 dni princesa). Dvojno glasovno vlogo igra Sylvia Sidney, kjer podaja dva diametralno si nasprotujoča karakterja: veliko damo iz najvišjih aristokratskih krogov in malo igralko-začetnico, iskajočo od ene gledališke agenture do druge — delo in ekzistenco. Vse je podano tako prepričljivo, da se človek nehoti vpraša: ali igra igralka princeso, ali princesa igra igralko? Da pa to ni lahko in čeprav samo 30 dni in kljub visoki nagradi boste najlepše videli v tem filmu »30 dni princesa« Ljubezni v idealen je njen ljubezenski partner Cary Grant. Predstave v Elitnem kinu Matici danes ob 14.15 in še jutri (v nedeljo) ob 10.30 z najnovjšim dopolnilnim programom Cene Din 3.50 in 5.50. Ne zamudite!

* Vablím vse sogojenke, da se udeležijo skupne pogrebe našega bivšega ravnatelja g. Gorazda. Pogreb bo danes ob pol 15. iz Levstikove ulice 25. na pokopališču pri Sv. Križu — Adela Mužina.

* Občni zbor pododboru Rdečega križa je bil sinoči v dvorani OUZD O poteku obnega zbora bomo še poročali. Po poročilih funkcionarjev in voditeljev odsekov so bila razdeljena zaslužni članom odlikovanja Rdečega križa. Med odlikovanci so: dr. Franta Mje (orden), z zlato medaljo pa so odlikovani ravnatelj Jagodice Anton Ivan Mainarič, Lampič Roza, Ojup Josip, dr. Orel Ivan, Skalar Josip, Fran Pretnar, Senk Vladimir, dr. Ahčin Marjan, Baebler Franja, Pirc Franc. Srebrno medaljo so dobili Verbič Anton, Pressl Mara, Matkovešek Meta in dr. Karl Brabec, šef san. službe, posebne, zahvalnice pa sta bili deležni Urbič Milica in Zirovnik Jože.

* Vlom pri dr. Vrtačniku pojasnjen. Nedavno smo poročali, da je kriminalnemu oddelku pri neki arcačiji slučajno prišel v roke tudi eden izmed vlomilcev, ki je z neznanim tovaršem pred nekaj tedni ponoči obiskal pisarno odvetnika dr. Vrtačnika pred glavno pošto in mu odnesel precej bogat plen. Te dni je policija aretirala še njegovega tovarša, nekoga mladega zasebnega uradnika brez posla, ki ima kljub svojim mladim letom že precejšnjo mero kriminalnih dejanj za seboj.

* Strokovnjaško popravljamo perzijske in bosanske preprege. Selenburgova 7. II. — Razstava državne tkalnice samo še do 15. t. m.

* Drevi bo na Taboru valčkov večer, ki se prične ob 21. in bo nudil pestre zabave vsem, ki si žele starih plesov, pa tudi mladini je odmerjen za njene plesne svoj del. Izraba bosta društveni godalni orkester in znani Magistrov trio — same poskočne in žive viže. Srečna plesalka, ki bo prejela največ nageljkov, bo se posebej nagradjena z lepo fino vazo, izvirnim keramičnim izdelkom, ki ga je poklonila za to priliko znana tveška A. Azola.

Iz Maribora

* Gledališke novice. Odlični baletni mojster zagrebške opere Maks Froman je našel tudi za baletom ljubljanske opere samostojen plesni večer in nastopi k kratkem tudi v Mariboru. — Veliko zanimanje zbujajo mariborski kulturni javnosti pripravljane znamenite Shawove »Svete Ivice« z gđ. E. Kraljevo in naslovni vlogi. — Gledališke abonente in abonente na blok, ki se niso poravnali dosedanjih obrokov, prosí gledališka uprava, da izvolijo to čimprej storiti.

* Z 15. skimi puškami preko meje. Ob koroški meji se v zadnjem času opaža bujno tihotapstvo z lovskimi puškami. Obmejni organi raziskujejo zanimivo afero z lovskimi puškami ter polvedujejo za storilci, ki so vtihotapili preko meje na našo stran 14 lovskih pušk, ki so jih prodali raznim osebam ob naši meji.

* Drzen vlom so izvršili doslej še ne. poznani vlomilci v jutranjih urah v Merikovi trgovini na Težnem ob križišču Tržaške in Ptujске ceste. Dvigali so z nekim železnim drogom rolo, udrti v no-

Zrebanje 3. marca 1937 državne razredne loterije:

Din 1.000.— št.: 15.732, 24.895, 33.016, 62.079, 95.718, 95.755, 95.785.

ZADRUŽNA HRANILNICA, Ljubljana, Dalmatinova 6.

KINO

TEL. 21-24 **MATICA**

PREMIERA

William Shakespeare-jevo nesmrtno delo

ROMEO IN JULIJA

Norma Shearer Leslie Howard

TEL. 27-30 **SLOGA**

Najlepši varietejski film

Kralj artistov

TRU X A

La Jana

Matineja ob 14.15 uri, jutri ob 11. uri

Veseloigra

VELIKO CISCENJE

Anny Ondra Wolf Albach-Retty

TEL. 22-21 **UNION**

TRAUDL STARK, čudovito dunajsko dete

v svoji prvi filmski veselogri

NJEGOVA HČERKICA JE PETER

Paul Hörbiger Carl Ludvig Diehl

Predstave ob 16.15, 19.15 in 21.15 uri

tranjost trgovine in zmetali precej manj fakturnega blaga na cesto, od koder so ga odnesli seboj. V bližini službojoči kretničar je sicer opazil neko sumljivo gibanje pred trgovino, ni pa mogel obvestiti nikogar, ker je bil v službi. Roko. mavi so izginili s plenom proti Hočam. Trgovec Mernik trpi radi vroma 10.000 Din škode.

Iz Celja

* Literarni večer, ki ga bo priredilo Jugoslov. akademsko društvo v Mestnem gledališču, je predložen ob 3. na 17. aprila.

* Pomladanski koncert Celjskega pev. skega društva, ki bo v začetku maja, bo posvečen moštru slovenske vokalne glasbe skladatelju Emilu Adamčiču. Izvajali se bodo zgolj Adamčičevi mešani, ženski ter moški zbori in samospevi.

* Kino Union. Danes ob 16.15 in 20.30 opereta »Kadar srce spregovori«. — z Gijto Alnar in zvočni tehnik, ob 18.30 matineja. **KINO METROPOL.** — Danes ob 14. uri matineja »PREGNANCI OTOKA SMRTI«. Ob 16.15, 18.15 in 20.30 »KONCERT NA DVORU« (Martha Eggerth).

Iz Kamnika

* Ustanovitev mladinske organizacije JNS za kamniški srez. V nedeljo ob 10. do polne noči v Kamniku v čitalniških prostorih ustanovni občni zbor mladinske organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke za srez Kamnik. Pravičljivi izbor vabí k udeležbi vse mlade somišljenike.

Iz Kranja

* Sokolsko društvo in JO liga priredila drevi ob pol 21. v proslavo Masarykovega rojstnega dne pevski koncert, ki ga bo izvajal sokolski pevski zbor pod vodstvom odličnega pevovodje g. Matula. Ta pevski zbor odlično napreduje in se lahko šteje med najboljše sokolske pevске zborn v državi. Na tekmovalju sokolskih pevskih zborov v Zagrebu je dosegel drugo mesto. Ustanovljen je bil, ko je društvo slavilo svojo 85-letnico. Posebno napreduje zbor od leta 1935, ko je prevzel vodstvo g. Dore Matul, najpopularnejši učenec g. Prelovca. Današnji koncertni spored obsega umetne pesmi in harmonizirane narodne. Večer bo nudil res umetniški užitek. Koncert, ki je prva popolnoma samostojna prireditev zbora, je namenjen počastitvi prezidenta osov. boditelja Masaryka, o katerem bo za uvod govoril njegov učenec g. prof. dr. Simon Dolar.

Iz Ptaja

* Kino Ptuj. V soboto ob 20. in v nedeljo ob pol 19 in pol 21. Cirkus Saran.

* SEVNICA. Zvočni kino predvaja danes in jutraj zabavni film »Plavalas Karmen«. Ob 9. ure dodatni program.

Kulturni pregled

Pol ure s skladateljem Gotovcem

Skladatelj »Ero z onega sveta« je prišel na kratki kavarniski entreev iz opere, kjer so pridno pripravljali njegovo delo; kaj čuda torej, da se je pričel razgovor tam, kjer sem ga hotel po načrtu »oficijelno« zaključiti: namreč pri njegovih vtisih o ljubljanski uprizoritvi »Era«. Zdelo se je, da ima v sebi še polno tesnobe in vendar prijetnega ozračja naše opere, zato so je hotel črpati.

— Glejte, — je dejal, moj vtis ni nič kaj laskav, — ne za opero, marveč za slovensko kulturno javnost: Slovenci premalo skrbite za svoje reprezentativno operno gledališče! Lahko bi vam bili vzgled mi v Zagrebu. Opera naj bi bila večja ljubljanska ljubljanskega občinstva. Ogromni napor, ki ga zastavlja njeno vodstvo skupaj z vsemi svojimi sodelavci, bi bil vreden izdatnejše podpore javnosti. Vaša opera je siromašna: ima premajhen orkester, premajhen zbor in balet, preobremenjene soliste in preskromna sredstva za opremo. Njeni dejanski uspehi daleč prekašajo njene fizične moči; šele če pride človek iz ozračja drugih gledališč, vidi, v kakšnih tesnih razmerah mora delovati reprezentativna slovenska opera. Ljubljana, pravim, bi bila morda bolj skrbeti za njo. In vendar — to, kar so v teh razmerah naredili iz »Era«, zasluži več ko samo priznanje.

Sele po kratki diskusiji o razloku med Zagrebom in Ljubljano, o naši veliki stvarjalni volji in skromnejši materialni moči, sva prešla v »načrtni« intervju.

— Kdaj je nastala opera »Ero z onega sveta«, — sem vprašal, — in kakšen je bil njen postanek?

Skladatelj Gotovac je odgovoril: — Že v mojih prejšnjih skladbah je kritika opazila posoben nagib za muzikalni humor (na pr. »Jadovanka za teletome« in

tip gajdaša v operi »Morana«). Iz tega nagiba je poteklo moje stremljenje, da bi postavil na operni oder res narodnega burkeža, ki bi bil kaj takega, kakor pri Flamich Til Ullenspiegel, pri romanskih narodnih Figaro, pri orientalskih narodih in tudi med



našimi muslimani Nasredin hodža t. t. d. Takega Pavliho sem odkvil v narodnih pravljicah o Eru (Ercegovcu), ki uganja svoje burke z lahkovernimi ljudmi. Za svoj načrt sem našel genialnega sodelavca v slovečem dramatik Milanu Begoviču, ki je po mojem osnutku spisal libreto, kakršnega mi lahko zavida vsak skladatelj: ne dvomim, — in tudi na Češkoslovaškem so to potrdili. — da je Begovičev libreto »Ero z onega sveta« eden najboljših v vseh slovenskih literaturah in da neodstopno ustreza literarnim in muzikalnim zahtevam li-

timamo tri glasbena središča: Zagreb, Beograd in Ljubljano; po kapaciteti in veličini je na prvem mestu Zagreb, na drugem Ljubljana in šele na tretjem Beograd. V Zagrebu delujejo do malega vsi glasbeniki v duhu nacionalnega glasbenega stila in s sodobno glasbeno tehniko; slovenski glasbeni delavci so tehnično odlično podkovani, vendar preveč podlegajo vplivu mednarodnih, kosmopolitskih glasbenih smeri. Beogradska skupina glasbenikov deluje v enem in v drugem stilu, toda — razen nekaterih izjem — tehnično še dokaj zaostaja za svojimi zagrebškimi in ljubljanskimi tovariši.

Tu sem stavil odličnemu hrvaškemu muziku vprašanje, ki je dalo pri nas že nekajkrat hvaležen povod za diskusije in polemike: Ali je mogoče slovenski nacionalni glasbeni stil?

— Jaz kot Hrvat, — je dejal g. Gotovac, — ki gledam na te reči iz daljave, mislim, da se ne motim, če odgovorim pritrdilno. V visokih glasbenih formah bi bilo mogoče ustvariti slovenski glasbeni stil. Že starejši avtorji vokalnega sloga (Hajdrih, Adamič) in med mlajšimi Tomc in Marolt, v instrumentalni glasbi pa Bravničar kažejo neko bolj ali manj očitno stremljenje po ustvaritvi slovenskega glasbenega stila. Če bodo vaši skladatelji nadaljevali v tej smeri, utegnejo najti sebe in izvirni glasben izraz svojega naroda; samo tako bodo prinesli v splošno glasbeno kulturo svoj pravi in pričakovani donesek.

Ob koncu sva govorila z g. Gotovcem še o njegovem sedanjem delu in novih načrtih.

skih komponistov, ki intenzivno pripravljajo za konec aprila festival sodobne hrvaške glasbe. Tako namerava v teku desetih dni pokazati reprezentativna dela hrvaških skladateljev od opere do solo popevke; to bo revija tvornega duha naših skladateljev.

— V ostalem, — je zaključil g. Gotovac, — dobro poznam in cenim vaša slovenska glasbena prizadevanja. Mojo opero »Ero z onega sveta« spremljam na vsej poti slovenski sodelavci: v Zagrebu sta imela glavni vlogi Simenc in Križaj, v Beogradu bo pela glavno žensko vlogo gđ. Mezetova, v Brnu je dospela moja opera po prizadevanju g. Balatke, ki je sicer Čeh, a je toliko časa deloval v ljubljanski operi, da je vsaj napol vaš človek... Medtem se je g. Gotovcu že mudilo, in ob zvokih kavarniške godbe sva se poslovila. — o.

* Ljubljanska premiera Gotovčeve opere »Ero z onega sveta«, ki je v četrtek do dobrega napolnila operno gledališče, zaznamuje velik uspeh. Občinstvo je z dolgoletnim aplavzom dajalo duška svojemu priznanju. Prisotni skladatelj Jakob Gotovac je bil večkrat poklican pred zastor, prav tako so bili živahno akklamirani: ravnatelj Mirko Polič kot dirigent, režiser Golovin in posamezni solisti. O tej uspešni uprizoritvi objavimo strokovno poročilo po repizli, ki bo v nedeljo zvečer združena s proslavo 87-letnice prezidenta T. G. Masaryka.

* Življenje in sveta prinese v prihodnji številki, id bo izšla kot priloga ponedeljskega »Jutra«, tole vsebino: Nadaljuje se razprava Iva Lapažneta »Naša jezera«, iz neobjavljene povesti Ivana Podržaja »Strte perut« izide odlomek »Ranjenec« (z avtorjevim portretom, perorisba Ela Justina), članek o odkritju morfija »Zmaga nad bolečino«, nadaljevanje Dumasovih »Treh mušketirjev« z Nörrentransersovimi ilustracijami, več krajših člankov, knjižnih in revijalnih poročil, satirični sonet »Tako, gospod in brate«, dalje rubrike Tehnični obzornik, iz praktične medicine. Praktične uganke I. dr. številko krasi ilustracije, med njimi več pomladnih motivov.

Ekspoze trgovinskega ministra

Stališče trgovinskega ministra k važnim vprašanjem naše trgovinske in industrijske politike ter carinske zaštite

Minister trgovine in industrije dr. Vrbanič je podal na seji Narodne skupščine 4. t. m. ekspozé, v katerem pravi: Splošne gospodarske razmere pri nas in v svetu so brez dvoma v znaku zboljšanja in napredovanja. Za Zedinjene države ameriške in Anglijo se prešle v fazo nove prosperitete. Tudi naša država beleži napredek v najvažnejših panogah gospodarstva. Najtežje stanje smo prebrodili in smo v razdobju gospodarskega ozdravljenja.

Zunanja trgovina

V naši zunanji trgovini smo lani v prvem polletju zaradi sankcij proti Italiji imeli znatne težkoče zlasti pri iskanju novih tržišč za les, živino, perutnino in jajca. V drugem polletju so se razmere zboljšale. Izvoz se je lani po količini sicer zmanjšal za 13,8% po vrednosti pa se je povečal za 346 milijonov ali za 8,6% na 4376 milijonov, kar je predvsem rezultat ugodnejših cen. Uvoz kaže povečanje za 377 milijonov ali 10,2% na 4077 milijonov. Najbolj se je povečal naš izvoz v Nemčijo in Anglijo.

Naše trgovinska bilanca kaže za preteklo leto aktiven saldo v višini 300 milijonov Din. Aktivni saldo smo imeli predvsem s klirinškimi državami. Zaradi tega je bila lani v aprilu uvedena kontrola uvoza, ki je pokazala ugodne rezultate.

Za likvidacijo klirinškega sistema

Passivni saldo v prometu z neklirinškimi državami, ki je v prejšnjem letu znašal 421 milijonov, se je zmanjšal na 105 milijonov; aktivni saldo s klirinškimi državami pa je istočasno nazadoval od 751 na 421 milijonov. V plačilni bilanci smo pasivni zaradi znanih nevnovenih terjatev, zaradi velikih obveznosti v zvezi z ino. zemskimi posojili in zaradi inozemskih terjatev na podlagi donosa tujega kapitala v naši državi. Prizadevanje vlade gre za to, da čim prej opustimo klirinški sistem, ki ovira našo zunanjo trgovino.

Naša trgovina s posameznimi državami

Lani smo sklenili 18 trgovinskih sporazumov z 11 državami. Z državami Male antante in balkanskoga sporazuma smo bistveno popravili osnove trgovinske izmenjave in gospodarskega sodelovanja. Sprico ugodnosti, ki nam jih je dala Če. škoslavoška, smo naš izvoz v to državo povečali od 366 milijonov v letu 1933 na 437 milijonov v letu 1934 in 540 milijonov v letu 1935. Lani se je izvoz v to državo gibal na višini prejšnjega leta. Izvoz v Grčijo se je lani dvignil od 146 na 246 milijonov. Z Rumunijo smo lani sklenili sporazum o zamenjavi petroleja za baker in nedavno tudi osnovno trgovinsko pogodbo. Naš izvoz v Rumunijo se je dvignil od 26 na 39 milijonov. Tudi s Turčijo smo lani sklenili trgovinski in plačilni sporazum.

Nemčija predstavlja g'otovo najvažnejše tržišče za naš izvoz, saj je lani absorbirala eno četrtno vsega našega izvoza. S posebnimi sporazumi smo znatno razširili izvozne možnosti v to državo in tako se je naš izvoz v Nemčijo lani povečal na 1039 milijonov nasproti 751 in 597 milijonov v prejšnjih dveh letih. Tudi uvoz iz Nemčije se je hitro dvignil. Bojazen zaradi težkoč v plačilnem prometu z Nemčijo in bojazen, da bi naša zunanja trgovina ne prišla preveč v odvisnost od nemškega tržišča, ni na me. stu. Težkoče v plačilnem prometu so prehodni pojav. Odvisnost od nemškega tržišča se bo zmanjšala, čim se bodo normalizirali trgovinski odnosi z Italijo in čim bomo razširili našo trgovino na nova tržišča.

Naša trgovina z Italijo je bila lani prekinjena zaradi izvajanja sankcij. Po prekinjenju sankcij je bil v septembru sklenjen trgovinski in plačilni sporazum, ki ima začasen značaj in se mora zamenjati z novo trgovinsko pogodbo. Naš izvoz v Italijo je leta 1934 znašal skoraj 800 milijonov, lani je padel na 137 milijonov. Naše prizadevanje gre za to, da dobimo storo pozicijo na italijanskem tržišču in da si zagotovimo razširjenje trgovinske izmenjave z Italijo in ostalimi državami rimskega sporazuma. Okrepitev trgovinske izmenjave s temi državami ustreza naravni orientaciji našega gospodarstva, ki pa jo ovirajo še razne omejitve in plačilne težkoče. Zato smo bili primorani, posvetiti večjo pažnjo ostalim tržiščem, zlasti onim, kjer lahko dobimo za izvoz svobodne devize. Tako smo sklenili trgovinske sporazume z Nizozemsko, Anglijo in Francijo. V trgovinskem sporazumu s Francijo smo dobili znatne kontingente za izvoz pšenice, koruze in lesa. Pričakovati je, da se bo naš promet s Francijo povečal.

Dirigiranje izvoza

V lanskem letu smo nadaljevali naše intervencije v nekaterih sektorjih zunanje trgovine, zlasti pri pšenici, sadju, oljnem semenju, opju in živini. Držali smo se načela, da je treba gospodarsko delavnost prepustiti privatni iniciativi. Od tega načela smo odstopili le v onih primerih, kjer je to zahtevalo interes našega gospodarstva, da se zagotovi izkoriščanje pogodbenih ugodnosti, carinskih kontingentov in preferenc. Ta intervencija je samo reakcija na restriktivne ukrepe inozemstva. »Prizadej je postal kot državno podjetje v obliki delniške družbe neobhodno potreben instrument naše zunanje trgovine. Lani je ta družba vršila predvsem odkup pšenice. Naše notranje cene pšenice so bile stalno nad svetovno pariteto, zahvaljujoč posebnim sporazumom s Češkoslovaško, Nemčijo in Francijo. Tudi urad za kontrolo izvoza živine je lani razširil svoje delovanje. Glede razdeljevanja kontingentov so se dele razne pritožbe, čeprav kontingente ni dajal urad temveč so jih delile zainteresirane strokovne organizacije. V kratkem bodo navzile temu izvedene nekatere reforme v režimu izvoza živine.

Kriza denarnih zavodov

Šte stanja naših bank in funkcionalna kreditnega sistema je treba ugotoviti, da se je situacija popravila. Opaža

se splošno urejevanje razmer in vračanje zaupanja. V mestih je likvidnost naših denarnih zavodov znatno narasla. S tem pa ni rečeno, da so težkoče odstranjene. Obetovi velika razlika med večjimi zavodi v mestih in manjšimi provincijami bankami. Medtem ko je večje zavode zadelo nezaupanje vlagateljev, je kmetijska kriza skupaj z zaščito kmetijskih dolžnikov izzvala velika težkoče pri manjših denarnih zavodih, ki so imeli po večini kmetijske dolžnike. Ker kmetije od 1. 1932 niso plačali niti obresti, niso mogli ti denarni zavodi zadovoljiti zahtev vlagateljev za velik del naših denarnih zavodov bo usodno važnost i način likvidacije kmetijskih dolgov. Danes se ni mogoče presoditi, kakšne posledice bo imela uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov na denarne zavode, zlasti na one, ki so v veliki meri kreditirali kmetje. Vsekakor pa je ustvarjeno končno stanje in je prečiščena situacija. Danes je stvar jasna in je mogoče pravilno bilanciranje. Denarni zavodi so si na jasnem, s kakšno vsoto lahko vstavijo v bilanco kmetijske terjatve. Vsekakor zavod lahko točno izračuna, koliko bo pri tem izgubil. Država pa je prevzela skrb, da se navzile zmanjšanje kmetijskih dolgov ohrani vloge pri denarnih zavodih.

Naša industrijska politika

Vrhovni princip naše industrijske politike je v tem, da se industrijska delavnost spravi v sklad s splošnimi gospodarskimi in socialnimi interesi države ter z interesi naše gospodarske in politične neodvisnosti. Tu je omeniti razširjenje železnic v Zenici, gradnja rafinerije bakra v Boru, obnovitev tvornice celuloze v Lovoju, izvoz rudarskih proizvodov industrijskih surovin in polfabrikatov zavzema rastočo važnost v primeri z izvozom kmetijskih pridelkov. Navzile temu pa ne smemo zanemarjati agrarnih del našega gospodarstva. Dokler je naša država navezana na izvoz agrarnih presežkov, si ne moremo postaviti za cilj gospodarske avtarkije, čeprav bi nas k temu silili agrarni protekcionizem industrijskih držav. Stremeti pa moramo za to, da v industriji zaposlimo oni presežek stalnega prirastka prebivalstva, ki ne more najti zaposlitve v kmetijstvu. Pred vojnjo se je izselilo na leto okrog 30.000 naših delavcev, katerih prihranki so še l. 1924 znašali 20 milijonov dolarjev na leto. Možnost izseljevanja je prenehala. Ta presežek mora sedaj najti delo v industriji. Z razširjenjem industrije pa narasla potrebnja agrarnih proizvodov in se s tem zmanjšuje odvisnost naše agrarne produkcije od inozemskih tržišč. Razvoj industrije pa omogoča tudi preorientacijo agrarne produkcije. V tem stremljenju so bile izdane uredbe glede povečanja produkcije bombaža, svile in oljnih semen.

Carinska vprašanja

Ni dvoma, da je sprico sprememb v trgovinskih pogodbah od 1. 1925 nastala potreba revizije carinske tarife. Mnogi poslanci smatrajo, da je zaščita, ki jo daje carina naši industriji, preveč in da daje možnost za neupravičene zasluzke. Rečeno je bilo celo, da je naša industrija pijavka narodnega gospodarstva. Na te pripombe bi odgovorili, da carinske barijere danes niso več interesantne. Velike industrijske države lahko danes s svojim sistemom dirigirane produkcije preskačejo tudi carinske barijere, ki predstavljajo 50-60% vrednosti blaga. V takih razmerah se vse države razen naše branijo ne toliko s carinami kakor z uvoznimi kontingenti, uvoznimi dovoljenji in z drugimi oblikami dirigirane izmenjave dobrin. Kadar se govori o pretrganju carinskih zaščit, se omenja predvsem tekstilna industrija. Res je, da se ta panoga lepo razvija, število delavcev v tekstilni industriji se je v poslednjih 15 letih povečalo od 10.000 na 60.000. Toda navzile carinski zaščiti ta industrija danes ni v stanju, da izdrži ostro borbo, ki se na našem trgu vodi med italijansko in nemško tekstilno industrijo. V času, ko velike industrijske države forsirajo izvoz za vsa, ko ceno, ni možnosti za izkoriščanje uvozne carine.

Trgovina in obrt

Obstoja upanje, da bo zboljšanje gospodarske konjunktore koristilo tudi trgovskemu in obrtnemu stanu. V trgovinskem ministertvu se zbira material za novelizacijo obrtnega zakona. Uredba o prepovedi ustanavljanja veleblagovne je bila podaljšana za eno leto. Od zneska 11 milijonov Din, ki ga mora se država vplačati na račun glavnice Obrtne banke kr. ljevine Jugoslavije, bo te dni plačana vsota 3,5 milijona Din. Za šolsko izobrazbo trgovskega in obrtnega narasla imamo v naši državi 17 državnih in 2 mestni trgovski akademiji (4080 učencev), 3 p. morske akademije, 8 dvorazrednih trgovskih šol (724 učencev), 7 srednjih tehničnih šol (2909 učencev) in 267 obrtnih šol (15.305 učencev). Poleg tega spada pod pristojnost trgovinskega ministertva 460 strokovnih nadaljevalnih šol (41.273 učencev) in 28 šol trgovske om. (4586 učencev).

Turizem

Turizem se ugodno razvija navzile tež. kočam v mednarodnem turističnem prometu in težkočam zaradi deviznih predp. sov. Z gradnjo cest moramo pribaviti predvsem avtomobilski promet v našo državo. Lani je bila izdana uredba o pospe. ševanju turizma, kmalu za tem je prišel pravilnik o proglašanju turističnih krajev. Skupaj s Putnikom so bili lani ustanovljeni turistični biroji v Berlinu in Parizu, poleg že obstoječih na Dunaju, v Pragi in Londonu. Postavljeni so bit, tudi informativno propagandni uradniki pri konzulatih v Celovcu, Solnogradu in Koe. benhavnu. Organiziranih je bilo več turistično propagandnih razstav v inozemstvu, obenem pa je bil izdan potreben propagandni material število turistov se vsako leto dviga in smo prekoračili celo rekordne številke iz leta 1930. Predvsem se je lani povečalo število inozemskih turistov na 266.535 nasproti 242.214 v prejšnjem letu.

Učitelj pravi....

Vaši čevlji naj bodo vedno v redu, nosite gumi podpetnike na čevljah, ker s tem prihranite denar, a pri hoji ne povzročajo ropota.



Dobe se pri vsakem čevljskem mojstru!

šnjem letu, medtem ko je število domačih turistov za malenkost nazadovalo. Dohodek od inozemskih turistov se je lani dvignil na 350 milijonov Din nasproti 317 in 309 milijonov v prejšnjih dveh letih, dohodek od domačih turistov pa je znašal 500 milijonov Din nasproti 510 in 502 milijona Din v prejšnjih dveh letih.

Gospodarstvo

Bilanca Državne hipotekarne banke

Državna hipotekarna banka objavlja v »Službenih novinah« svojo bilanco za preteklo leto, ki izkazuje 42,4 milijona din čistega dobička nasproti 40,2 milijona din v letu 1935. in 49,3 milijona din v letu 1934. Od tega čistega dobička pripada glavni državni blagajni 33 milijonov, rezervnemu fondu 8,2 milijona din, za taničje pa se porabi 1,1 milijona din.

V toku lanskega leta se je vsota vloženih fondov in kapitalov javnih ustanov povečala za 222,9 milijona din in je ob koncu leta znašala 2035,1 milijona din. Hranilne vloge na knjižice so narasle le za 30,9 na 1200,4 milijona din, tako da gre povečanje v celoti le na račun pripisanih obresti. Vloge v tekočem računu pa so se skoraj podvojile in so narasle za 209,4 na 458,9 milijona din.

Rezervni fond se je dvignil za 13,6 na 174,8 milijona din. Vrhu tega se je povečala razlika na tečaju vrednostnih papirjev, ki se knjiži kot poseben fond, in sicer za 23,7 na 55,5 milijona din. Posojila v inozemstvu so lani v znatnejši meri nazadovala in sicer za 51,1 na 941,6 milijona din.

Poročilo prinaša podrobne podatke za posamezne podružnice le glede hranilnih vlog na knjižice, ki se razdelijo na centralno in posamezne podružnice takole (v milijonih din):

	konec l. 1935	konec l. 1936
centrala	798,5	813,8
podr. Zagreb	109,5	103,2
« Niš	66,7	65,1
« Novi Sad	46,7	58,9
« Sarajevo	41,6	44,1
« Ljubljana	35,5	39,9
« Split	33,0	37,3
« Skopje	30,3	31,8
« Cetinje	7,6	6,3

Nazadovala so lani predvsem vloge pri podružnicah v Zagrebu in Nišu, pri ostalih

Stavka luških delavcev na Sušaku

Popoln zastoj lesnega izvoza preko Sušaka

V četrtek zjutraj so stopili luški delavci na Sušaku nenadoma v stavko, ki je imela za posledico, da se je vs luški promet ustavil. Lesni trgovci v dravski banovini, ki imajo pripravljene znatne količine lesa za izvoz preko Sušaka, so zaradi tega zelo v skrbeh. Železniška uprava ne pošilja več vagonov na Sušak, kjer je tovarni kolodvor že docela natrpan s pošiljkami, ki bi se morale vkrcati na ladje.

Iz Sušaka smo včeraj prejeli telefonsko naslednjo informacijo. Pred približno deseti dnevi se je vršila na Sušaku skupščina luških delavcev, na kateri so delavci postavili svoje zahteve glede zboljšanja materialnega položaja. Savez luških in obalnih delavcev na treh skupščini ni sodeloval. Ne da bi se vršila prej kaka pogajanja s Savezom lesnih industrijcev in trgovcev, kot podpisnikom kolektivne pogodbe, so luški delavci v četrtek zjutraj stopili v stavko. Šele včeraj je Savez luških in obalnih delavcev izročil Savezu industrijcev in trgovcev dopis, v katerem navaja zahteve stavkujočih delavcev. Popoldne se je vršila skupna konferenca, na kateri so delodajalci v celoti odbili zahteve luških delavcev, in sicer zaradi tega, ker gre za divjo in ne za legalno stavko. Delodajalci stojijo na stališču kolektivne pogodbe iz leta 1933, ki od

strani Saveza luških in obalnih delavcev ni bila odpovedana. Delavci zahtevajo v svoji predstavitvi revizijo obstoječe kolektivne pogodbe, predvsem pa povišanje mezd za 30 do 50%.

V suški luki stoji vse delo, prav tako v javnih skladiščih. Na kolodvoru in v luki čaka 650 vagonov blaga za vkrcanje na ladje, na drugi strani pa čaka v luki veliko število parnikov. Mnogi parniki so se morali vsidati pred luk, ker v luki sami ni več prostora. Ker je tudi kolodvor ves zatrpan z dolnimi vagoni, je železniška uprava odredila, da se pošiljke, ki so na potu, ustavijo na ranžirnem kolodvoru v Srbskih Moraviah.

Včeraj so delodajalci sklenili, da pozovejo delavce na delo. Upravni policije je pustil v mestu naleptiti letak, v katerem poziva delavce na delo in poudarja, da lahko pride vsak delavec na delo pod zaščito policije. Podoben proglas je izdal tudi suški župan. Po suških informacijah je pričakovati, da se bo stavka končala v dveh ali treh dneh. Vsekakor je treba ta spor čimprej urediti, predvsem v interesu neoviranega izvoza, ki kaže prav v zadnjih tednih znatno ožvilenje. Če bi se stavka zavlekla, bi imeli zlasti slovenski izvozniki lesa, ki so v zadnjem času sklenili številne izvozne kupčije, prav občutno škodo.

Delno poslabšanje zaposlenosti

Okrožni urad za zavarovanje v Ljubljani objavlja podatke o gibanju zaposlenosti v februarju. Iz teh podatkov je razvidno, da je bilo v februarju povprečno zavarovanih 82.061 delavcev in nameščenec. Že podatki za januar so nam pokazali, da je bil sezonski padec zaposlenosti v tem mesecu precej večji nego v lanskem januarju (znašal je 5138 nasproti 3608 lani), statistika za februar pa nam kaže, da je članstvo naraslo le za 118, medtem ko se je lani v tem mesecu dvignilo za 1464. Te številke nam pričajo, da se letos zaposlenost razvija slabše nego lani, ker je vsaj deloma pripisati stavki v vevški papirnici.

Ta razvoj ima za posledico, da je bilo v februarju le še za 5510 delavcev več zavarovanih nego v istem mesecu lanskega leta. Ta letni diferencial je znašal v novembru 8897, v decembru 8336, v januarju 6856 in v februarju pa le 5510. Pri tem pa je zanimivo, da dveletni diferencial v zadnjih mesecih ne kaže skoro nikakih sprememb.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala v februarju 22,34 Din, to je za 0,16 Din več nego pred enim letom.

Gospodarske vesti

= Sporazum z Nizozemsko. Iz Beograda poročajo, da je po večdnevnih pogajanjih prišlo v okviru jugoslovensko-nizozemske mešane komisije do sporazuma glede ure-

dijte trgovinskega in plačilnega promela med našo državo in Nizozemsko. Postavljen je bil princip ravnateljstva v plačilnem prometu med obema državama. Če bi se pojavil deficit v našo škodo lahko napravimo korake, da se ta deficit izprazni. V prihodnjih treh mesecih bo naša država odobrvala la uvoz nizozemskega blaga, ki spada pod uvozno kontrolo. Nizozemci pa bodo izdajali dovoljenja za uvoz našega blaga. Po treh mesecih bo komisija ponovno proučila stanje medsebojnega prometa. Veeblina sporazuma je bila poslana v Haag in sedaj pričakuje odgovor iz Haaga, naker bo sporazum podpisan.

Borze

5. marca

Na ljubljanski borzi so danes avstrijski šilingi v privatnem kliringu ponovno nekoliko popustili in so se trgovali po 7,85, za angleške funte pa je bilo povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem kliringu so se avstrijski šilingi trgovali po 7,8050, angleški funti po 238 in grški bont po 31,25. Nemški klirinški čeki prav tako popuščajo in stanejo v Ljubljani 12,02 v Beogradu 11,8880 in v Zagrebu 11,8050, odnosno za konec marca 11,90 in za konec aprila 11,95.

Deviz

Ljubljana, Amsterdam 2390,66—2405,26, Berlin 1754,03—1767,91, Bruselj 735,19—740,26, Curih 996,45—1003,52, London 212,83—214,89, Newyork 4332,26—4368,57,

Paris 202,67—204,10, Praga 162,14—163,24

Trst 229,05—232,13.

Curih, Beograd 10, Paris 20,35, London 21,40, Newyork 438,50, Bruselj 73,85, Milan 23,06, Amsterdam 239,90, Berlin 176,20, Dunaj 79,40, Stockholm 110,35, Oslo 107,55, København 95,55, Praga 15,27, Varšava 82,95, Budimpešta 86, Ate-ne 3,90, Bukarešta 3,25.

Efekt

Zagreb. Državne vrednote: 4% agrarne 52,25—52,50, 4% severne agrarne 50—51,50, 6% begunške 72,50 den., 7% invest. 87,50 den., 7% stabiliz. 86 den., 7% Drž. hip. banka 96—101, 7% Blair 82,25 den., 8% Blair 92,25 den.; delnice: PAB 205—207, Dubrovačka 320 den., Oceania 250 den., Jadranska 400—455, Sečerača Os-jek 173, Beograd, Vojna škoda 406,50—407,50 (407—407,50), 4% agrarne 52 den., 4% severne agrarne 50,50 den., 6% begunške 74,25—75, 6% dalm. agrarne 72,50—73, 7% invest. 87,75—88,50, 7% Drž. hip. banka 98 bl., 7% Blair 82,25—83,25, 8% Blair 92,25—93,25, Narodna banka 7485—7550, PAB 208,50—211.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 5. marca. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 134, za julij 115,50, za sept. 112,375; koruza: za sept. 96,125.

+ Novosadska blagovna borza (5. t. m.). Tendence nespremenljive. Pšenica: (78 kg): baška sremška 151 — 153, slavonska 152 — 154, banatska 150 — 154; baška poliska 159 — 161. Oves: baški sremski, slav. 112,50 — 115, Drž. baška 140 — 142,50 Koruza: baška sremeška 80 — 82, banatska 79 — 81 sremeška sušena par. Indija 90 — 91. Moka: baška in banatska »Og« in »Og« 235 — 245 »2« 215 — 225; »5« 195 — 225; »6« 175 — 185; »7« 147,50 157,50; »8« 105 — 110. Otrobi: baški, banatski 85 — 88. Fižol: baški beli brez vreče 250 — 255.

Za znižanje šolnin in taks na univerzah

Od akademikov ljubljanske univerze smo prejeli:

»Pred dnevi je odpotovala v Beograd delegacija Akademike akcije, da pri merodajnih faktorjih ponovno poudari zahteve ljubljanske univerze. Včeraj (v četrtek) je poslala delegacija iz Beograda svoje prvo sporočilo. V njem navaja, da je izvršila predvidene intervencije. Zglasila se je med drugim tudi na rektoratu beogradske univerze, kjer jo je sprejel prorektor. Z njim je razpravljala o stališču beogradske univerze do splošnih univerzitetnih vprašanj, o tehnični in medicinski uredbi, o univerzitetnem zdravstvenem fondu, o uredbi o združevanju univerzitetnih slušateljev, o železniških olajšavah za akademike in o vprašanju šolnin in taks. O zadnjem vprašanju je podal prorektor jako značilno izjavo, ki je navajamo v proglasu, ki ga je danes (v petek) izdal Meddruštveni odbor vsem slušateljem ljubljanske univerze.

Na seji Meddruštvenega odbora, ki je bila danes popoldne, so delegati vseh akademskih strokovnih in kulturnih klubov, izjemni levo usmerjeni, razpravljali o novi situaciji, ki je nastala o vprašanju šolnin in taks. Soglasno je bilo sklenjeno, da poseti tudi dopolne deputacija g. rektorja ter mu predloži sledeče zahteve:

1) da se prekine vpisovanje po dosedanjem načinu;

2) da rektorat stopi v stik z zagrebško in beogradsko univerzo ter z ministertvom prosvete, da doseže enake ugodnosti za slušatelje ljubljanske univerze, kakor jih je dosegla beogradska;

3) da z vso močjo podpre predlog, stavljen ministertvu prosvete in financ od beogradske univerze po sklepu univerzitetnega senata z dne 24. febr. t. l.; predlog predvideva znatno znižanje šolnin in vpisne taks, ki bi znašala po novem predlogu 25 Din, ter

4) da podaljša vpisovanje za toliko časa, za kolikor bo sedaj, dokler se razmere ne uredijo, prekinjeno.

Meddruštveni odbor je izdal, kakor že omenjeno, na vse slušatelje ljubljanske univerze proglas, v katerem pravi:

»Akademiki! Deputacija Akademike akcije, ki je v Beogradu, nam je sporočila: Beogradska univerza je stavila ministertvu prosvete in financ iniciativen predlog za spremembo odmere in pobiranja šolnin. Ta predlog je bil v vednost poslan ljubljanski in zagrebški univerzi. O njem bo te dni v skladu s poročilom ministra financ odločal finančni odbor narodne skupščine. Ker pa se vrši vpis tik pred rešitvijo tega važnega vprašanja, se tukajšnji akademiki niso hoteli vpisati. Univerzitetne oblasti so hoteli pospešiti rešitev vprašanja ter so danes po predhodnem ustnem sporazumu z ministrom prosvete odredile, da se vrši brez pobiranja šolnine in brez predpisane taks 100 Din po T. br. 312 g. zakona o taksah, pač pa se osebni izkaz taksira s kolkom 5 Din. Ta odredba rektorata je začasna mera, katere cilj je, če se določi zakona o šolninah in o taksah izpremenijo z retroaktivno močjo, da bo rektorat konec semestra pobral taks in šolnine po novih določilih in ne po dosedanjih.

Zato Meddruštveni odbor poziva vse, da prekinejo vpisovanje za toliko časa, da se vprašanje reši! Tisti, ki ste se že vpisali, boste, če bo vprašanje pozitivno rešeno, dobili denar povrnjen.

Izgleda, da je vprašanje šolnin in taks, ki se je na vseh jugoslovenskih univerzah obravnavalo že celo vrsto let, končno stopilo v odločilno fazo. Predlog beogradske univerze rešuje jako povoljno ta problem, ki je bil ena glavnih rak-nar našega akademikega studija. Ljubljanski akademiki so odločeni na vsak način vztrajati pri začetni borbi za odpravo previsokih šolnin in taks.



Nekaj trenutkov pred atentatom



Maršal Graziani, podkralj Abesinije, na stopnišču vladne palače v Adis Abebi na dan 19. februarja, ko je bil nanj in na njegovo spremstvo izvršen napad z bombami. Maršal stoji na vrhu stopnišča (nad preprogo poleg abune Kirila). S pomočjo te slike, napravljene tik pred atentatom, so okupacijske oblasti vodile preiskavo in postrelile izredno mnogo Abesincev

Umetna luminiscenca

Luciferinske snovi v človeku in živalih

Češki zoolog dr. Komarek je s svojim sodelavcem dr. Wenigom odkril zanimiv pojav. Uspelo mu je, da je neko vrsto deževnikov, ki živijo v Podkarpatski Rusiji in ki se normalno ne svetijo na umetni način pripravil do tega, da so se svetili.

Svetlikajočo se substanco imajo ti deževniki sicer v svoji sokrvici, treba jo je obravnavati le s kuhinjsko soljo ali z določenimi drugimi oksidacijskimi snovmi. A tudi že zmerna toplota jo pripravi do svetlikanja. Če raztopimo sokrvice tega črva v destilirani vodi in to potem segrejemo na več nego 40 stopinj, se prične voda svetiti z lepo, zelenkasto svetlobo. Če narase temperatura na 55 do 60 stopinj, tedaj svetlikanje izgine kar je pripisovati temu, da se ferment, ki je potreben za svetlikanje, pri tej temperaturi uniči.

Pojav svetlikanja bitij, tako zvana bioluminiscenca, je sploh zelo razširjen. Nanj naletimo skoraj pri vseh skupinah bitij, sa-

mo da nastopa zelo neredno, ker ni v nobeni zvezi s krvnim sorodstvom skupin ali rodbin. Tako se svetlikata med hrošči n. pr. kresnica in eksotični hrošč kukujo, ki je po sorodnosti zelo oddaljen od prvega. Podobno je z mehkuzci, med katerimi se svetlikajo neke školjke in potem spet nekateri glavonožci.

Prof. Komarek je izrekel domnevo, da proizvajajo svetlikajoče se luciferinske snovi organizem vseh bitij. Te snovi začno razpadati samo pod določenimi pogoji, pri čemer nastaja baš svetloba. Do te domneve ga je pripravil zgoraj omenjeni deževnik, ki se v normalnih okoliščinah ne svetli, pač pa po umetnih, kemično-fizikalnih posežkih. Morda bi bilo na ta način pod nekimi še neznanimi okoliščinami mogoče pripraviti tudi človeško telo do tega, da bi se svetilo. V izredno redkih primerih so pri bolnikih nekaj podobnega tudi, v resnici opazovali, o čemer je tudi naš list večkrat poročal.

Japonska grozi s plinsko vojno

Japonski vojni in mornariški minister sta predložila tokijskemu parlamentu načrt za japonsko oboroževanje v področju kemične vojne. Predložila sta tudi načrte, po katerih naj bi se Japonska zavarovala pred nekimi domnevnimi nevarnostmi, ki ji grozijo zavojo pomnožitve ameriških zračnih vojnih sil v Tihem oceanu. Mornariški minister je ob tej priložnosti izjavil, da se Japonski Zedinjeni državi še najmanj tri leta ni treba bati, dotlej pa bo tudi Japonska že izvršila svoj mornariški in zračni oboroževalni program.

Vojni minister je izjavil, da osredotočuje Japonska vse svoje napore v delo za področje kemične vojne. Navzlic temu bi bila Japonska pripravljena, je dejal nato mornariški minister, pogajati se za omejitve oboroževanja z Zedinjenimi državami.

Najstarejši bolgarski cerkveni dostojanstvenik

Najstarejši bolgarski cerkveni dostojanstvenik, metropolit v Varni Simeon, je te dni, telesno in duševno popolnoma čil, slavil svoj 97. rojstni dan. Ob tej priložnosti mu je čestitala tudi vlada Simeon se je rodil l. 1840 v Burgasu in ga je turška vlada l. 1872. imenovala za metropolita v Varni. Bil je prvi bolgarski metropolit v tem mestu. Pred njim so v tej funkciji služili samo Grki.

Zlata tla južne Afrike

Iz Johannesburga poročajo, da so geološke preiskave potrdile domnevo, da leži skoraj vse ozemlje Južnoafriške unije na plasteh zlatonosne rude. Razen zlata je v teh plasteh še mnogo drugih dragocenih rudnin. Iz tega razloga je pričakovati, da se bo rudniška industrija v Južni Africi še dalje razvijala.

Nov zemljevid Azije

Slavni švedski raziskovalec Sven Hedin namerava dopolniti zemljepisno karto Azije, ki je v mnogih delih danes še pomanjkljiva. Lahko jo na podlagi številnih svojih ekspedicijskih in drugih odprav v zadnjih desetletjih zelo popravi za področje »Nebeških gor«.

Že v bližnjem času bodo v Nemčiji in švedski izdelali kakšnih dvajset novih azijskih kart, ki se bodo opirale na delo Svena Hedina. Posebno zanimanje bodo zbudili nedvomno učenjakovi zapiski o skrivnostnem jezeru Lopnuru, ki leži v Vzhodnem Turkestanu v iztočju Tarima in ki predstavlja v bistvu ogromno ozemlje jezer brez odtokov. Tudi Hedinov spis o Kuruk-Tagu v Nebeških gorah so pri izdelavi najnovejših azijskih kart zelo upoštevali, istočasno tudi znanstvene študije obeh njegovih sodelovalcev dr. Birger-Bohlinsa in Nilsa Amboltza.

Horoskop Jurija VI.

Neka londonska dama, ki se bavi z astrologijo, je v neki knjižnici stikala te dni za starimi knjigami. Med drugim je prelistala staro astrološko revijo »Horoscope«, kjer je odkrila sledeče prerokovanje: »Ta deček bo zelo srečen. Njegov planet Jupiter mu bo dal več sreče in materialnega uspeha nego kateremu koli drugemu smrtniku. Zavzemal bo tudi višji položaj, nego mu ga bodo določili splošneke«. To prerokovanje izvira iz l. 1903. in se nanaša na princa Alberta sedanjega angleškega kralja Jurija VI.

Prvi kino v Adis Abebi

Te dni so odprli v Adis Abebi prvi veliki kino, ki je obenem gledališče. V kinu je prostora za 1200 oseb. Samo ob sebi se razume, da se blesti nad vhodom v kino napis »Italia«.

Medeni tedni med Ziljani

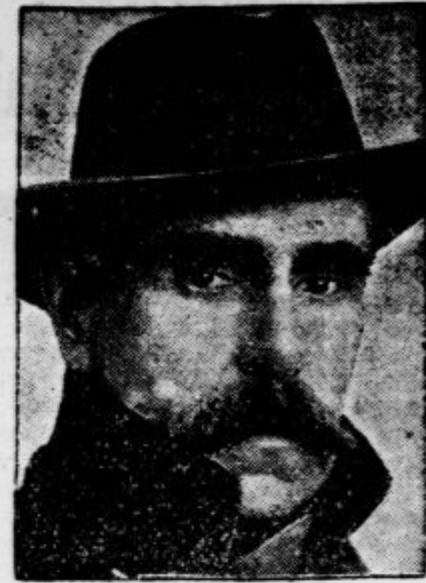
Windsorski vojvoda je najel Čaški grad na Koroškem za štirimesečno bivanje po poroki

Kakor poročajo s Koroškega, je vojvoda Windsorski, ki biva zaenkrat še vedno v Enzesfeldu blizu Dunaja, vzel od 1. junija v najem Čaški grad (Wasserleoburg) pod Dobračem v Zilski dolini. Graščina leži med Dravo in Zilo med naseljenjema Čajno, kjer je železniška postaja, in Čačami, kjer je župnija. V narodnostnem pogledu je to ozemlje naše: statistike iz l. 1850. kažejo, da je bilo v teh krajih tedaj nad 96% slovenskega življa.

Čaški grad ima gozdove, njive in travnike v izmeri 1314 ha in vse to je last grofa Pavla Münsterja. Graščina sama na sebi je staro poslopje, toda je moderno urejena. Leži v višini 636 m nad morjem ter ima v notranjosti zanimivo kapelico sv. Jožefa z dragocenimi slikarji na stropu kakor tudi mramornat oltar. V grajskem hodniku stoji podoba graščakinja Ane Neumannove, ki je bila sedemkrat omožena in je podpirala v dobi protestantizma novo vero.

Grof Münster, sedanjí lastnik Čaškega gradu, je sin Angležinje iz rodovine Kinoul. Rodil se je na Angleškem. Angležinja je tudi njegova sedanja soproga. V prvem

Plonir moderne medicine



Dunajski psihiater, prof. dr. Wagner-Jarregg, ki je odkril uspešno zdravljenje sifilisa z malarčno kuro, obhaja danes svoj 80. rojstni dan

Težka voda in rastline

Profesor na vseučilišču v avstralskem mestu Melbourneu Ivard je napravil zanimive poskuse, da bi ugotovil učinke tako zvane »težke vode«, ki sestoji kakor normalna voda iz kisika in vodikar, toda iz težjega vodikar, na rastline. Dognal je, da vpliva ta voda na rastline, ki vsebujejo zelenilo, pospeševalno, rastlinam, ki nimajo zelenila, pa rast zadržuje. To se dogaja n. pr. z bakterijami, gobami itd. Alge na težko vodo sploh ne reagirajo ali pa v njej pospešijo svojo rast. Samo na tisti stopnji razvoja, ko nastajajo semena, tudi pri rastlinah z zelenilom težka voda ne učinkuje ugodno.

Mezdni uspeh brez stavke

Največji dogodek v zgodovini ameriških delavskih strokovnih organizacij — Prostovoljen pristanek delodajalcev na 40 urni teden in zvišanje plač

Ne da bi jim bilo treba seči po ukrepu velike stavke kakor v avtomobilski industriji, so voditelji ameriških delavskih strokovnih organizacij dosegli uspeh, ki ga proglašajo že danes, ko ni niti še dokončen, za največji dogodek v ameriški zgodovini, kar se tiče delovnih odnosov.

V jeklarski industriji se je bilo začelo namreč gibanje za zvišanje mezd in znižanje števila delovnih ur, ki je pretlo, da se izcim v eno največjih stavk, kar so jih imeli v Ameriki doslej. Še preden je prišlo do te stavke, pa je najmočnejša jeklarska industrija, National Steel Corporation, pokazala voljo za pogajanja in popuščanje. Pokazala je tudi voljo, da prizna delavske strokovne organizacije, kar bo imelo lahko velike posledice za vso strukturo ameriškega gospodarstva, kajti podjetniki so doslej z vso žilavostjo branili

svojo pravico za individualno urejanje delovnih pogojev med seboj in delavstvom in te pravice bi se s tem odpovedali. Petorica izmed največjih jeklarskih podjetij se je te nevarnosti, da bi izgubila proste roke pri pogajanjih, skušalo rešiti na ta način, da so »sama od sebe« pristala na 40-urni teden in znaten povisek plač. Ta ureditev zadeva kakšnih 550.000 delavcev in nameščencev, povisek bo znašal letno 100 milijonov dolarjev.

Življenjepis Simpsonove

Pri Albertu Müllerju v Curihi je izšla knjiga »Mrs. Wallis Simpson. Življenjepis ženske, zaradi katere je odstopil angleški kralj«. Knjigo je napisala ženska, neka Edvina H. Wilsonova. V Zedinjenih državah so razpečali v dobrem mesecu dni 600 tisoč izvodov te knjige.

Akrobacija na ledu



Angleška narodna prvakinja v umetnem drsanju na ledu, miss Gladys Jagger



Čaški grad v Ziljski dolini na slovenskem Koroškem

Vohunstvo ob španski meji

Priatelji na obeh straneh — Roman o dogodkih v Španiji — Nevarna potovanja

V zadnjem času se množijo primeri, da zapirajo na španskem inostrandce pod sumom špionaže. Prav pred kratkim so prijeli plesalko Constance Georgelovo, ki je potovala pod imenom grofice Daniševske. Te dni so v Pamploni aretirali neko drugo Francozinjo. Gre za mlado ženo nekega peka, Jaqueline Alonsovo, ki se je navzlic svojemu španskemu imenu rodila v majhnem kraju ob južnofrancoski reki Adouru.

V Hendayu je stregla v mirnem času francoskim in španskim kupcem in ker je bila lepota andaluzijskega tipa in ker je imela vroče srce južnjakinje, ni čudno, da se je s tem in onim špancem pobilje seznanila. Ko je zbesnela državljanska vojna, se ni mogla odločiti ne za to' ne za ono stran. Imela je prijatelje na obeh straneh in bilo ji je na tem, da bi jih obiskovala baš v tem hudem času. Tako si jo videl zdaj v Irunu, zdaj v San Sebastianu. Nekega večera je telefonirala svojim prijateljem v Biarritz, da se odpelje v San Sebastian in da bo zvečer že pri njih. Pa ni prišla. V San Sebastianu so jo prijeli in jo postavili pred vojno sodišče. Obsojili so jo zavoju vohunstva na smrt in samo svojim prijateljem v Salamanci se mora zahvaliti, da se smrtna obsodba ni izvršila. Pravijo, da so jo iz Pamplone peljali v Fontarabio.

Ze nekaj časa prej se je neki drugi Francozinji primerilo nekaj podobnega. Ta mlada dama je hotela napisati roman o

dogodkih v Španiji. Potovala je iz Burgo- sa v Valencijo in iz Madrida v Avilo. To se je videlo nacionalističnim oblastem sumljivo in če bi je neki francoski častnik pravočasno ne posvaril, bi jo bili postavili pred vojno sodišče.

Posledica tega dogodka je bila vsekakota, da so vse častnike v Avilu, ki so jih videli kdaj v njeni družbi, aretirali in jih natančno izprašali. Še bolj čudno pri vsej stvari pa je to, da so vse te osebe prispele na špansko z rednimi potnimi listi, ki so jim jih bile izdale španske oblasti. V nekem primeru je bilo celo videti, da so nekemu tužcu izdali potni list samo zato, da bi ga spravili v past. Neki mladi Francoz, André Neumann, je hotel na špansko in je nacionalistične oblasti prosil, da bi mu izdale potno dovoljenje. Osem dni pozneje je imel potni list v rokah in se je odpeljal z avtom v Pamplono. Tam so ga takoj postavili pred vojno sodišče in ga ustrelili.

Od smeha ga je zadela kap

V San Remu se je zgodilo, da se je nekdo nasmejal dobesedno do smrti. V neki družbi so si možki pripovedovali vsakovrstne dovtipe. Eden izmed teh je moral biti posebno dober, kajti gostitelj se je začel smeati in se je smejal, ne da bi se mogel ustaviti. Nenadno pa se je zgrudil. Poklicali so zdravnika, ki je mogel ugotoviti samo to, da je moža od smeha zadela kap.

A N E K D O T A

Znani rumunski liberalni vodja in bivši ministrski predsednik Jorga je te dni v parlamentu kritiziral »mlade moč« vseh parlamentarnih smeri in njihov radikalizem. Bivši minister Manolescu, eden izmed zastopnikov desnice, mu je zaklical: »Kateri izmed naju dveh pa je mlajši? Vi ste še danes peš stopali po stopnicah v sejno dvorano, jaz pa sem se moral voziti z dvigalom.« — »Da, gospod Manolescu,« je odvrnil Jorga, »vse svoje življenje sem stopal peš, po stopnicah, od stopnice do stopnice navzgor. Samo mladost, ki stopa od stopnice do stopnice dvigalom političnih gesel.« Nato se je parlamentarna večina dvignila in priredila staremu politiku spontano ovacijo.

VSAK DAN ENA



»Oprostite, ali je tukaj severni tečaj?« »Se boste pač morali obrniti. Tukaj je namreč južni tečaj.«

(P. Mikloš)

SPORT

Jutri v Planico!

Ob 10. mladinska, ob 11.30 pa mednarodna skakalna prireditev

Po dosedanjih prijavah startajo jutri naslednji tekmovalci:

za Švico: Kaufmann Kristian, Fritz Maurer in Jean Lasseur; za Avstrijo: Klingler Anton, Martitsch Karl, Legler Josef, Pfundner Anton in Krallinger Anton; za HDW: Palme Heinrich, Zenker Josef, Kurt Sattler, Fritz Knobloch; za SVZ: Sudjarek Oldrych, Chlum V., Steinhilber Anton, Lukes Fr. in za JZSS: Novšak Albin, Prešeren Franc, Klancnik Gregor, Jakopič Albin in Petrin Franc, slednja dva če bo JZSS izdal startno dovoljenje. Tekma se bo pričela točno ob 11.30.

Mladinska tekma na 25 m skakalnice.

Glede na prijave se bo tekmovalo v dveh skupinah, in sicer: v skupini A: šolska mladina, v skupini B: izvenšolska mladina. Ocenjevalo se bo tekmovalce najprej po osnovnih solah, kakor bodo tudi startali in sicer učenci osnovne šole Dobje-Mojstrana, Kranjska gora in Rastec, nato mladina ki je šolsko doba ali osnovno šolo že dokončala. Ohenem se bodo določili tudi najboljši smučarji skakači med mladino sploh ne glede na šolo. To tekmovalje se bo pričelo ob 10.

Posebni vlaki

Odločitev glede posebnega vlaka ki naj bi vozil jutri ob 6. zjutraj bomo objavili v današnjih popoldanskih listih in pa v uradnih »Putnikih« in v izlozbi trgovine Gorec na Tyrševi cesti.

Glede vremenskega položaja objavlja Zveza za tujski promet naslednje pojasnilo:

Po slabem deževnem vremenu v Ljubljani si nikdar ne smemo ustvarjati sodb o vremenskih prilikah v Planici. Medtem ko je včeraj v Ljubljani deževalo, je v Planici močno snežilo, temperatura je bila na

ničili. barometer se je pa dvigal. Sicer je bilo pa vreme mirno in brez vetra. Tako obeta biti vreme v nedeljo v Planici prav lepo. Vožnja s posebnim Putnikovim vlakom, ki pelje v Planico, se bo gotovo izplačala. Vlak odhaja iz Ljubljane ob 6. zjutraj, vožnja z vstopnico vred velja 35.— Din. Prijave sprejema danes še ves dan biljetarnica PUTNIK v Gajevi ulici in v hotelu Metropol.

Vstopnina h teknam

Vstopnina h teknam je določena z Din 10.— mladina pa ima prost dostop k vsem prireditvam.

Sočniška zbor

Za mladinsko tekmo:

Prireditelj: šolo za smučke skole in polet U. S. Planica; skakalnica: 25 m. vodja tekme: Sepin Ivan, starter: Kveder Pavel, šef paleta: Stane Pelan, sodnika: dr. Janjo Berce, Predalič Stane, zapisnikar: Ivan Bitenc šolski upravitelj, objave: Rihar Ivo, zdravnik: dr. Kajzelj V. šef doskočišča: Tone Banovec, merilci skokov: Mahkovec Lojze, Kogovšek Boris, šef izteka: Oitzl Hubert, vodja rediteljev: Gogala Jože in savezni delegat: Lado Kosce.

Za mednarodno tekmo:

Prireditelj: Udrženje smučarjev Planica, skakalnica: 65 m. vodja tekme: Ivan Tavcar, starter: Zupan Ervin, šef zaleta: dr. Stane Kmet, sodniki: Jelenič Jernej in dva tujca, šef doskočišča: dr. Zdenko Svigelj, merilci skokov: Zemljich Fran, Burger Ivan, Mahkovec Lojze, Jelenc, Burja, Kuštrinc, dr. Alojzij Vrtačnik, šef izteka: Zore Zdravko, objave: Delkin Oskar, radio: Rihar I., prof. Drago Ulaga, zdravnik: dr. V. Kajzelj in vodji rediteljev: Bruno Parma in Fuchs.

da Svoboda in drugoplasirani Mars v prvenstveni borbi za točke.

Ker sta obe moštvi znani kot borbeni in Mars tudi kot dobro vigrana in tehnično najboljše enajstotica drugega razreda, se obeta lep nogolet. Zato priporočamo publiku, da si ogleda to tekmo in s tem podpre delovanje manjših klubov. Vstopnina je od 2 do 6 Din.

In na igrišču Mladike

Kakor smo objavili, že včeraj, bo najljubša drugorazredna nogometna prireditev v nedeljo na igrišču Mladike. Srečala se bodo štiri izenačena moštva, ki žele izboljšati svojimi barvam čim čistejšo rezultate. Ker so vsa moštva preko zime intenzivno trenirala ter so že v dobri formi, bodo tekme najbrže precej »vroče«, in sicer Korotan in Jadran ter Mladika in Grafika. Ker bo vstopnina propagandna in bodo imeli člani Mladike ter verificirani igralci še poseben povpust, bo igrišče Mladike to pot gotovo polno navdušenih prištešev lepe nogometne igre.

Pred državnim akademskim prvenstvom na Rožci

Prihodnji teden, v četrtek in petek 11. in 12. t. m., bodo na Rožci nad Jesenicami tekme za prvenstvo jugoslovanskih univerz v alpski kombinaciji, združene z mednarodnimi akademskimi tekami. Brez dvoma bodo te tekme poleg planjskih pletov največja in najzanimivejša smučarska prireditve letošnje sezone. Za naslov državnega prvaka v alpski kombinaciji se bodo borili poedinci in tudi moštva univerz in akademskih klubov iz Ljubljane, Zagreba in Beograda. Da bodo tekme še zanimivejše bodo poskrbeli avstrijski akademiki, ki so že sedaj prijavili dvojne moštve, reprezentanco graške univerze in leobenske tehnične visoke šole. Organizatorji akademskega prvenstva pričakujejo tudi udeležbo čehoslovaške akademске reprezentance. Podrobnosti bomo še objavili.

Danes naj navedemo le nekatera imena: Nastopili bodo državna reprezentanta Heim in Novak (JASO, univerza Ljubljana), nadalje prvak LZSP šmitek (ASK, univerza Ljubljana), odlični tekmovalci Mušič (Akademski zbor HASKA, univerza Zagreb), Voller, Skobrne (JASO, univerza Ljubljana) Šoril, Dolenc (ASK, univerza Ljubljana). Priveršek, Tiljak, Joris (ASO, univerza Zagreb), žvan II (univerza Beograd). Od Avstrijcev omenjamo Harrerja in Rössnerja. Kot krmariji bodo na tekмах vozili naša odlična olimpijca Praček in Žnidar, nadalje žvan I. Volčini in še drugi. Organizacija je v rokah Akademskega športnega kluba Ljubljanske univerze.

Zbor sodnikov JLAS. (Popravek včerajšnje objave.) Namesto zadržanega g. Kermavnerja se za vrhovnega sodnika na jutrišnjem cross-countryju odreja g. Sančim Danilo. Tajnik

SK Reka. Danes ob 15. strogo obvezen sestanek vseh nogometašev v garderobi. Kdor še ni oddal opreme, jo mora prinesiti s seboj.

SK Slovan. Drevo ob 20 članski sestanek pri Krušču. Udeležba strogo obvezna za vse igralce zaradi nedeljskih tekem.

S. K. Ilirija (lahko atletska sekcija). Za cross-country za prvenstvo Ljubljane določeni tekmovalci se naj javijo jutri v nedeljo ob 9.30 na igrišču Primorja načelniku sekcije. Pomožni sodniki za progo naj bodo ob 9.30 prav tako na igrišču ter se javijo g. Banku. Delegati klubov naj ob 9.30 dvignejo startne številke za svoja moštva. Načelnstvo.

SK Jadran. Redni občni zbor kluba bo dne 20. t. m. ob 20. v prostorih gostilne M Soklič. Pred konjušnico 4 z običajnim dnevnim redom. V primeru nesklepnosti bo pol ure pozneje v istih prostorih z istim dnevnim redom drug občni zbor ne glede na število prisotnih članov.

Z Jesenic

— Zvočni kino Radio predvaja danes in jutri v nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) velfilms »Rdeči sultan Abdul Hamid« Med dodatki tudi glasbeni film in Paramountov zvočni tednik. Sledi velfilm »Mesto Anatol«.

Iz Trčica

— Kino predvaja danes in jutri velfilms »Viva-Vilaa«.

Vremenska poročila

po stanju dne 5. 3. 1937 ob 7. uri zjutraj. Rastec: 0. sneži, 8 cm vlažnega snega na 40 cm trde podlage.

Planica: 0. sneži, 12 vlažnega snega na 50 trde podlage, mala in srednja skakalnica in drsališče uporabljivo.

Peč, Petelinjek: — 2, 20 novega pršiča na 80 podlage.

Kranjska gora: 0. sneži, 8 cm vlažnega snega na 20 podlage, sankališče uporabljivo.

Vrčič, Krnica: sneži, 20 pršiča na 120 podlage.

Pokljuka: — 2. sneži, 15 pršiča na 60 podlage, mala in srednja skakalnica uporabljiva.

Bistrica, Boh. jez: dežuje.

Dom na Komni: — 4. sneži, 20 pršiča na 200 podlage.

Dom na Kofcah: — 4. sneži, 10 pršiča.

Dom na Kravcu: 60 srena, po robovih spihan sneg.

Velika Planina: 100 zrnatega snega po stanju dne 4. 3. 1937.

Uskovnica: 10 novega snega na 90 podlage.

Vogel: 15 novega snega na 240 podlage.

Zelenica: 150 zrnatega snega.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda ljubljanske univerze

5. marca

Ljubljana 7. 754.5, 4.0, 90, N1, 10, dež, 9.2; Maribor 7. 753.6, 5.0, 90, SE1, 10, dež, 1.0; Zagreb 7. 754.6, 6.0, 90, E1, 10, dež, 1.0; Beograd 7. 758.4, 0.0, 70, ESE6, 10, —; Sarajevo 7. 757.8, 10.0, 95, SE4, 5, —; Skopje 7. 760.3, 6.0, 90, E2, 10, —; Kumbor 7. 758.5, 13.0, 70, SE4, 10, dež, 5.0; Split 7. 756.4, 11.0, 90, S4, 10, dež, 11.0; Rab 7. 754.8, 5.0, 80, SE, 10, dež, 4.0.

Temperature: Ljubljana 5.0, 3.0; Maribor 6.0, 2.0; Zagreb 7.0, 5.0; Beograd 6.0, 0.0; Sarajevo 11.0, 10.0; Skopje 11.0, 5.0; Kumbor —, 12.0; Split 12.0, 10.0; Rab —, 4.0.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Sobota 6. marca. Dr. Izven.

Nedelja 7. marca. Ob 15. uri. Na ledeni plošči. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. Ob 20. uri. Simfonija 1937.

Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Sobota 6. marca. La Boheme. Izven. Go-

stovanje tenorista g. Antona Dermote.

Nedelja 7. marca. Ob 15. uri. Pri treh mladenkah. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Ob 20. uri. Ero z onega sveta. Izven. Slavnostna predstava.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Sobota 6. ob 20.15: Zakonci stavkajo.

Nedelja 7. ob 15.15: Zakonci stavkajo. Ob 20.15. Zakonci stavkajo.

★

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 6.: Čevljar Anton Hit. A.

Nedelja, 7. ob 15.: Visokost pleše. Globoko znižane cene. — Ob 20.: DR.

SOKOL

Sokolsko društvo Vič priredi drevi ob 20. v svojem domu predavanje »O sokolski Pragi« s slikami. Predaval bo predavatelj ZKD g. inž. Rus Jože.

Sokolsko društvo in Narodna odbrana v Domalah priredita v Sokolskem domu jutri v nedeljo 7. t. m. ob 11. predavanje »Vtisi iz Bolgarije in Jugoslovanske bolgar-« s slikami. Predaval bo predavatelj ZKD g. Bučar Vekoslav.

Sokolsko društvo Ivančna gorica pri Stišni priredi jutri v nedeljo 7. t. m. ob 16. v svojem domu predavanje »Potovanje po Španiji« s slikami. Predaval bo predavatelj ZKD g. Pirnat Viktor.

Sokolsko društvo Trbovlje priredi drevi ob 20. v svojem domu predavanje »O Masaryku«. Predaval bo predavatelj ZKD g. Marjanovič Iluhert.

Sokol Brežice uprizaro drevi ob 20. in 7. t. m. ob 15. Tučkovsko dramo »Golgota«. Zanimanje za to izro je že sedaj ogromno.

Radio

Nedelja 7. marca

Ljubljana 8: Telovadba (prof. M. Dobovšek). — 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. — 8.45: Postni govor (g. Fr. S. Finžgar). — 9: Cas, vreme, poročila. — 9.15: Vsakemu nekaj (plošče). — 10: Koncert lahke glasbe. Sodelujejo gg. Jeraj, Bravničar, Piliš, Gallata. — 11.15: Plošče. — 11.30: Otroška ura: Trije godci. — 12: Plošče po željah. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Narodne pesmi. Sodelujeta gđ. Štefka Korenčahova in Kmečki trio. — 16: Zavazovanje živine (g. Ivan Martelanc). — 16.20: Našim deželanom (igra Radio orkester). — 17: Kmet. ura: Gnojenje zelenjadega vrsta (razgovor — vodi g. štrekelj Josip). — 17.20: Za boljše voljo. Sodelujejo: Radio orkester, Veseli bratci in Magister Ivan s harmoniko. — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Banat in Banatanci (prof. M. Stojanović). — 19.50: Slovenska ura: Koroške narodne (plošče). — 20.10: Slovenska ura: Iz narodnega življenja Rožanov (dr. Josip Šašel). — 20.30: Radio orkester. — 21.10: Godba grenadirske garde (plošče). — 21.20: Koncert bolgarskega pianista g. Dimitrija Nenova. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Pesnice za zabavo in krajši čas (Jožek in Ježek).

Beograd 16.45: Mladinski koncert. — 19.50: Orkestralni in zborovski koncert (prenos iz Petrovgrada). — Zagreb 16.30: Lahka glasba. — 20: Tamburaši. — 21.10: Lahka godba in ples. — Praga 19.45: Slovaške pesmi. — 20.10: Iz Podkarpotov. — 20.25: Orkester. — 21.10: Nadaljevanje koncerta. — 22.30: Plošče. — Varšava 19.20: Plošče. — 21: Zvočna igra. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.20: Lahka godba in ples. — Dunaj 11.45: Koncert dunajskih simfonikov. — 12.50: Skladbe po željah. — 15.40: Komorna glasba. — 16.15: Pesmi in plesi Slovencev (univ. doc. dr. Božo Škerlj). — 17.30: Lahka glasba. — 20.10: Klavirski koncert. — 21: Veselo igra. — 22.30: Plesni orkester. — Berlin 18: Zvočna igra. — 19: Komorna glasba. — 20.10: Berlinski večer. — 22.30: Plesna muzika.



Državna razredna loterija

Kakor je spremenjeni loterijski načrt tudi v preteklem 32. in 33. kolu s svojimi zanimivimi spremembami naletel na veliko odobranje pri kupovalcih srečk, ker so bile skoro vse srečke vzete od strani prodajalcev in preprodajalcev razprodane, je državna razredna loterija pustila isti načrt v veljavi tudi za blizajoče se 34. kolo srečk.

Srečke I. razreda 34. kola so gotove in dane v prodajo 6. marca t. l. v 100.000 celih srečkah z izžrebanjem in to:

I. razred 14. in 15. aprila 1937. I.
II. razred 13. in 14. maja 1937. I.
III. razred 15. in 16. junija 1937. I.
IV. razred 15. in 16. julija 1937. I.
V. razred od 19. avgusta do vključno 13. septembra 1937. I.

Cena srečk je v vsakem razredu sledeča: ena cela srečka din 200.—, ena polovica srečke din 100.—, ena četrtina srečke din 50.—.

Skupna vrednost vseh dobitkov znaša

din 64,320.000.—

V tem kolu je devet premij in to: po

2.000.000.—; 500.000.—; 300.000.— 2 po 250.000.—
1.000.000.—; 400.000.—; 200.000.— 2 po 200.000.—

Poleg teh premij pa je še ogromno število dobitkov po

200.000.—; 60.000.—; 30.000.—;
100.000.—; 50.000.—; 20.000.—; itd.
80.000.—; 40.000.—; 10.000.—;

V najsrečnejšem primeru je mogoče ob spojitvi premije in dobitka zadeti na eni srečki

din 3,700.000.—

Za izplačilo dobitkov jamči država kraljevine Jugoslavije.

Srečke se morejo dobiti pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih preprodajalcih srečk, ki jih ima skoro vsak večji kraj.

Pobljiza navodila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili dobite na zahtevo brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

Z nakupom srečk državne razredne loterije pomore vsak posameznik, poleg osebnih koristi ki jih lahko ima, obenem narodnemu gospodarstvu, obrtništvu, industriji in invalidom, ker se čisti dobiček od prodaje srečk razdeli sorazmerno v prej navedene svrhe.

34. kolo
Državne razredne loterije.

OBVESTILO!

Vse cenjene čitatelje vljudno obveščamo, da se je Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10 odločila in davnila število srečk 34. kola Državne razredne loterije na tako stopnjo, da zamore danes postreči z njimi vsem dosedanjim in novim igralcem širom Slovenije.

S tem je vstreženo splošni želji, da bo osredotočena prodaja srečk za Slovenijo pri domačem zavodu. Radi velikega števila srečk pa bo dana tudi mnogo večja možnost, da bo pri bodočih žrebanjih odpadlo čimvečje število velikih dobitkov tudi na Slovenijo.

Zato priporočamo in svetujemo vsem starim in novim igralcem, da naročajo nove srečke drž. razredne loterije pri »Slovenski banki« v Ljubljani, ki je že tudi do sedaj izplačala veliko število bogatih dobitkov.

V svrhu naročila srečk se blagovolite poslužiti spodnje naročilnice, katero izvolite izrezati, izpolniti in odposlati kot tiskovino v kuverti na naslov:

Slovenska banka

LJUBLJANA, Krekov trg 10.

Slovenska banka v Ljubljani

Naročam za I. razred 34. kola

.....celih srečk po Din 200.—

.....polovičnih srečk po Din 100.—

.....četrtinskih srečk po Din 50.—

kateri mi izvolite takoj poslati. Kupnino se obvezujem plačati takoj po prejemu srečk, najkasneje do 13. aprila 1937.

Ime in priimek: _____

poklic: _____

kraj: _____

ulica: _____

pošta: _____

A. Christl:

Spomini ekselence

Muholovceva

Roman

Isaakstein je počasi nagnil glavo. »Da, zelo velika kupčija.«

»Moje drugo vprašanje je: Kdo je zdaj dedič koromandijskega prestola?«

Isaakstein je pogledal Lomaxa in ta je obotavljaje se in očividno nerad odgovoril na vprašanje: »To bi bil — mislim vsaj — da, najbližji dedič bi bil menda princ Nikolaj.«

»Aha! In kdo je princ Nikolaj?«

»Pravi bratranec princa Mihe.«

»Tako? Tedaj bi rad slišal o princu Nikolaju kaj več — najprej pa to, kje je v sedanjem trenutku.«

»Veliko o njem ni znanega. V mladih letih je imel čudne nazore, občeval je s socialisti in republikanci in se vedel tako, da ni bilo kar nič primerno njegovemu položaju. Iz Oxforda so ga zaradi kaj vem kakšne pustolovske nagode odslovili. Dve leti pozneje je bilo slišati, da je poginil nekje ob Kongu; ko se je pa pred nekaj meseci razširila

govorica o monarhističnem gibanju, se je spet pojavil.«

»Res?« je živahno vzkliknil Battle. »In kje se je pojavil?«

»V Ameriki.«

»V Ameriki!« Battle se je obrnil k Isaaksteinu in vprašal: »Petrolej?«

Denarniki je pokimal. »Poudarjal je, da bi ga Koromandijci rajši videli na prestolu kakor princa Miho, ker ima sodobnejše nazore, ter opozarjal na svoje demokratično mišljenje in svoje simpatije do republikanskih vzorov. V odškodnino za denarno podporo je ponujal neki ameriški finančni skupini petrolejske koncesije.«

Višjega nadzornika Battle je njegova običajna ravnodušnost doskorej minila, da je zateglo zažvižgal. »Taka je torej stvar?« je zamrmral. »Ta čas je pa monarhistična stranka podpirala princa Miho, in vi ste mislili, da je igra že dobljena. Zdaj pa to presenečenje!«

»Brezvestna orodja se zmerom najdejo,« je rekel Isaakstein. »Ta mah je Wallstreet zmagovalka. Toda z menoj se niso opravili. Če hočete storiti Angliji uslugo, gospod Battle, tedaj doženite, kdo je umoril princa Miho.«

»Zakaj neki pribočnik princa Mihe, grof Andrasy, večeraj ni prišel?« se je oglašil Lomax. »To se mi zdi sumljivo.«

»O, stvar je kaj preprosta,« je Battle odvrnil. »Ostali je v Londonu, da se domeni z neko damo z strani prihodnje nedelje. Princ Miha je bil zelo

nagnjen k takšnim pustolovščinam. Sicer moramo pa upoštevati še nekaj drugega. Pravijo, da je kralj Viktor spet na Angleškem.«

»Kralj Viktor —?« se je izkušal spomniti Lomax.

»Znan francoski zločinec,« je rekel Battle. »Prejeli smo svariilo od pariške policije.«

»Saj res!« je vzkliknil Lomax. »Dragulje krade, jelite? To je tisti, ki — a mahoma je umolnil, ko ga je višji nadzornik svarače pogledal.«

Isaakstein ni bil ničesar opazil, ker je ves zamišljen strel predvse, vendar je v svoji občutljivosti morda ponevedoma slutil, da visi v zraku nekakšna napetost.

»Mene menda več ne potrebujete, Lomax?« je vprašal in vstal. »Ali bi vas motilo, če bi se vrnil v London, gospod višji nadzornik?«

»Na žalost je vtujno odvrnil Battle. »Saj razumete: če vi odpotujete, bodo hoteli tudi drugi. In to nikakor ne gre.«

»Resnica je,« je rekel veliki mož in zapustil sobo.

»Ta reč s kraljem Viktorjem je zelo nerodna,« je prišel Lomax, ko sta ostala z Battlom sama.

»Mislim sem, da sedi v ječi.«

»Kazen mu je že pred nekaj meseci potekla. Francoska policija je ga hotela obdržati na očeh, a seveda se ji je izmuznil, in zdaj mislijo, da je na Angleškem.«

»Kaj naj bi delal pri nas?«

»To morate sami najbolje vedeti, sir.«

»Mislite — res mislite? Oh, saj vidim, da veste vse. Jaz takrat sicer še nisem bil na sedanjem mestu, a zvedel sem to reč od pokojnega lorda Caterhama. Nezaslišana katastrofa!«

»Koh-i-noor —?« je zamišljeno rekel Battle.

»Tiho, tiho! Ne imenujte imena. Če že morate govoriti o njem, recite kratko K. Sicer pa — menda ne spravljate kralja Viktorja v zvezo s to iztorijo, Battle?«

»Popolnoma nemogoče ni. Če natančno premislimo, so štirje kraji, kjer bi bil takšen — eee — visok gost utegnil skriti dragulj, in eden izmed njih je bil Chimneys. Kralja Viktorja so tri dni po izgnanju — hm! — K-jaj prišli v Parizu, in upam so, da nam lepega dne pokaže pot do dragulja.«

»A Chimneys je bil vendar že tolikokrat prebrskan, pretakljen in postavljen na glavo!«

»Da, ali iskanje ne pomaga veliko, če človek ne ve, kod mu je iskati. Seveda bi si bilo moči misliti, da je prišel kralj Viktor z namenom, poiskati to reč, in da je ustrelil princa Miho, ki ga je pri tem zasačil. Po drugi strani je pa gotovo, da ni kralj Viktor še nikoli ubil človeka, in zločinci imajo navado, da ostanejo svojim posebnostim zvesti. Sicer si pa zdajle izposodim princovega slugo. Prihrani s tem ga za nazadnje. Ali naj ga kar tu zasužim?«

Lomax je priklimal, in kmalu nato je Tredwell spustil v sobo velikega, plavalasega moža s sinjimi očmi, štrlečimi ličnicami in popolnoma brezizraznim obrazom.

»Vi ste Boris Amžukov?« je vprašal Battle.

Službo dobi

Beoda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Frizerko

ki je izvožena v vodni omaljški takoj sprejem. Ivana Nemec, Varadina.

Trgovski sodnik

modne str. prednost volajščin prost in perfekto v nemščini dobi mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trgovski sodnik.«

Hotelski

knjigovodja

(knjigovodkinja) prvovrstna in zanesljiva moč dobi takoj mesto v večjem obratu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Hotelski.«

Lepo učenko

na boljše damsko kapečo ki se želi učiti svirati s dobri glasom, sprejemam. Kapelnik Huberger Ferdinand dravistiše kolodvor, Daurvar.

Kontoristinja

s znanjem slovenske in nemške stenografije ter strojeznega sprejema industrijske podjetje v Celju. Ponudbe s navedbo plaše, pripravi spričeval in sliko na pod. Jutra v Celju pod znakom: »Samostojna.«

Harmonikar

dobro, dobi službo za nedeljo in praznike popoldne. Oglašiti se je pri Lassar, Vodnikova c. 17. Šiška.

Poslovodja ali

poslovodkinjo

sprejemam za gostinco in mesarja na Gorovškem blizu kolodvor. Naslov v blizu post. Jutra.

Prodajalko

na samostojno vodstvo mlekarne in delatice sprejemam. Kaviča potrebna. Zasluzek lep. Trnovska 19. Mikarna—Trnova

Frizerko

za dame sprejemam za stalno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra moč.«

Podjetje papirne

stroke

(knjižništvo, trgovina s papirni potrebščinami) sprejemam za stalno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pobiten in okreten.«

Poslovodja

za realistično pisarno v Ljubljani proti delitvi zasluzka in primerno gotovini sprejemam. Posredovalnica Maribor, Slovenska ul. 36.

G. Th. Rotman:

Profesor Bizgic gre na potovanje okoli sveta



40

Ker sta bila profesorjeva obleka in njegov klobuk tako rekoč razcapana, se je spotoma oglašil pri krojaču, od katerega se je kmalu vrnil v obleki iz druge roke in s turbanom na glavi. Turban je bil prekrasen: na pol rdeč, na pol rumen in z višnjevim črtami. »Za las si podoben Ali babil!« se je Mikec zasmeljal. »Več kaj, stari očka, odsihob ti bo ime Ali ben Bizgic!«

POCENI

dobite

razne dobre potrebščine

pri

ANT. KRISPER

LJUBLJANA — MESTNI TRG 26

Prodaj

Beoda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kapital

Beoda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

10.000 parov

nogavic tenistiških in moških odprodajamo po zelo nizkih cenah. »ZORA«, Ljubljana, Miklošičeva 30. Ugodno za trgovce ker si s sadimi odprodajamo denarjem povečajo za službo. Na zalogi imamo tudi masofaktorno blago katerega odprodajamo tudi po nizkih cenah.

Popravila preprog

vršimo. Razstava dravnih skulptur Selenburgova 7/II samo do 15. tega meseca.

Orehova jederca

la. Ščena in pristen trčan cvetlični med nudi za takojšnjo dobavo po najnižji ceni J. Menart, trgovsko Domžale.

Auto, moto

Beoda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

BSA Novi model

eleganten sportni tip, maslo ročen, z garancijo na prodaj radi nabave velikega stroja. Tudi na obroke. Ostronik, trgovina Pasaža Nebotičnik.

Pohištvo

Beoda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Za nabavo

boljšega šperanega pohištva furniranega ali fino plekarnega v največji limitaciji se priporoča Krže Franc, pohištveno inštalacijo, Vrtna. Zajamčeno eno leto solidna izdelava po lastnih in predloženih načrtih. Fi-ni plekane spalnice in kuhinje na ogled pri Janežič plekar, Tyrševa c. 33, Ljubljana.

Kupim

Beoda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kupim

stari metal evine, cink, baker, medenino, aluminij v vsaki množini po dnevi ceni. »Unitas«, Celovška 93a, Šiška poleg stare mitnice.

Obri

Beoda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vrtno ograje

razne oblike hitro dobavo. Pasade in ploče posebno vrtne ograje od znanj. Vsa stvarstva dela ceno in solobno izvrši Stavbno podjetje Rudol Terežič, Ljubljana pri novi cerkvi Šiška.

Lokali

Beoda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Parno pekarno

v Ljubljani oddam večstanovalnice zmožnosti strokovnjaku. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Agilen.«

Posest

Beoda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Večje število parcel

kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš ter vseh inasposaj gradbenih strokovnih izobraženih posredovalcev. Kuzner Ludvik Cesta 29, okt. št. 6. Telefon 37—33. Pooblaščen graditelj in sodni častelj za nabavo brezplačno na razpisno.

Stavbno parcelo

za 3 nadstropno hišo kupim v centru Ljubljane. Po-nudbe s navedbo najnižje cene in kraja na ogl. odd. Jutra pod »Centor Ljubljana.«

Stavbno parcelo

za vilo v Ljubljani kupim. Parcele na gramoznem terenu imajo prednost. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Do 700 m.«

Gostilno in mesarijo

ob vrnitvi Pobjora s ali brez posestva prodam. Veliki lokali, tajne sobe, kegljišče, gospodarsko postopje in ledenica. Kupci naj se javijo na pod. Jutra v Mariboru pod »Prima eksistencija.«

2 lepi parceli

za izdajanje vdelovateljske ali enonadstropne hiše (vile) blizu šole v Spodnji Šiški napredaj po 65.000 Din. Naslov v vseh post. Jutra.

Stanovanje

Beoda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Dvosob. stanovanje

oddam takoj. Koscega ul. št. 33 Zorman »Kotelnica.«

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Stanovanje

3 sob, kuhinje oddam na Poljanski cesti. Poizvedbe pri: Marinko, Prečna ul. 6.

Soba odda

Beoda 1 Din. davok 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sostanovalca

solidskega gospoda sprejemam. Krakovski nasip 10. pridružje desno.

Opremljeno sobo

oddam poceni za 15. marec ali 1. april. Celovška c. 84 Ljubljana 7.

Razno

Beoda 1 Din. davok 3 Din.

za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trenskoti, veterini

suknjiči

Novosti,

lepe vzorce

za pumparice,

sportne obleke

nudi ceno

Presker,

Sv. Petra c. 14.

Sackovi plugi

in nadomestni deli.

Glavna zaloga!

IVAN VIZOVISEK,

Z A L E O

2 9 5 1

DRVA

PREMOG

IVSCHUMI

BOLENIKA

CEITA

Vam bo pomagal, da zopet zadobite zdravje s pomočjo zdravilnih svojstev zelišč.

Ne bodite neprijatelj samemu sebi!

Obolenja pri meni ali bolečine pri mesečni čistci (menstruaciji)

Vam ublaži HERSAN-čaj.

Ali Vas moti odeblost (zamašenost)?

Ali hočete biti vitki? — Potem morete uporabljati HERSAN-čaj.

Zakaj bi trpeli na revmatizem in protino (gihtu), če to ni potrebno?

HERSAN-čaj je sredstvo, ki Vam lahko olajša muke.

HERSANOV-čaj pomaga tudi pri arteriosklerozni in hemoroidni (zlati žili).

Ali res ne veste, da je HERSAN-čaj dobro sredstvo pri obolenju želodca, jeter in ledvic?